

Tematikus adatlapok

Sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás és gyorsított eljárás

Előszó

Az ügyek kezelésének a gyorsabb elbírálást megkövetelő esetekben való felgyorsítása érdekében az Európai Unió Bírósága alapokmányának¹ 23a. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Az eljárási szabályzat gyorsított eljárást és a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségre vonatkozó előzetes döntéshozatalra utalás esetében sürgősségi eljárást írhat elő.

Ezen eljárások vonatkozásában a beadványok vagy írásbeli észrevételek benyújtására a 23. cikkben meghatározottnál rövidebb határidőt, és a 20. cikk negyedik bekezdésétől eltérve a főtanácsnoki indítvány mellőzését lehet előírni.

A sürgősségi eljárás vonatkozásában ezenkívül a 23. cikkben felsorolt, beadványok vagy írásbeli észrevételek benyújtására jogosult felek és egyéb érdekelték körének korlátozását, kivételesen sürgős esetben pedig az eljárás írásbeli szakaszának mellőzését lehet előírni.”

Gyorsított eljárás lefolytatására 2000 óta van mód; ezen eljárást jelenleg az előzetes döntéshozatalra utalás esetében a Bíróság eljárási szabályzatának² 105. és azt követő cikkei, míg a közvetlen keresetek esetében az említett eljárási szabályzat 133. és azt követő cikkei szabályozzák.³ A gyorsított eljárás ugyanis az eljárás típusától függetlenül alkalmazható, ha az ügy jellege megköveteli, hogy elbírálására a lehető legrövidebb időn belül kerüljön sor.⁴

Az ügy gyorsított eljárásban való elbírálása iránti kérelmet előzetes döntéshozatal esetében a kérdést előterjesztő bíróság, míg közvetlen kereset esetén a felperes vagy az alperes terjeszti elő. E kérelemről a Bíróság elnöke határoz az előadó bíró, a főtanácsnok és adott esetben az eljárásban részt vevő másik fél meghallgatását követően. A Bíróság elnöke kivételesen hivatalból is alkalmazhatja a gyorsított eljárást. A gyorsított eljárás elfogadásáról vagy elutasításáról a Bíróság elnöke végzéssel határoz. 2019. január és 2023. június között azonban végzéssel történő határozathozatal hiányában az elfogadásról vagy az elutasításról szóló döntés indokait kizárólag az eljárást befejező határozat tartalmazta.

¹ [A Szerződéshez csatolt, az Európai Unió Bíróságának alapokmányáról szóló \(3.\) jegyzőkönyv](#) módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt változata.

² A Bíróság 2013. június 18-án (HL 2013. L 173., 65. o.), 2016. július 19-én (HL 2016. L 217., 69. o.), 2019. április 9-én (HL 2019. L 111., 73. o.), 2019. november 26-án (HL 2019. L 316., 103. o.) és 2024. július 2-án (HL L, 2024/2094) módosított, 2012. szeptember 25-i eljárási szabályzata (HL 2012. L 265., 1. o.).

³ E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a Törvényszék 2015. március 4-i eljárási szabályzatának (HL 2015. L 105., 1. o.) 151. cikke „tekintettel az ügy rendkívüli sürgősségére és körülményeire” szintén rendelkezik a gyorsított eljárás keretében való elbírálás lehetőségéről.

⁴ A Bíróság új eljárási szabályzatában a „lehető legrövidebb időn belül” kifejezés váltotta fel a korábbi eljárási szabályzatban említett „rendkívüli sürgősséget”.

A sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás újabb keletű, mivel azt 2008-ban hozták létre az Unió és a Bíróság hatásköreinek a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség területén történt bővítésére válaszul. E terület különösen érzékeny jellegére tekintettel ugyanis szükségesnek mutatkozott egy olyan különös, eltérő eljárás bevezetése, amely szükség esetén lehetővé teszi a szóban forgó érdekek védelmét. Így a gyorsított eljárással ellentétben – amely az uniós jog valamennyi területén és bármilyen típusú eljárásban alkalmazható – a Bíróság eljárási szabályzatának 107. és azt követő cikkeiben szabályozott sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUM-Szerződés) harmadik részének a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségről szóló V. címében említett területekre vonatkozó kérdésekre korlátozódik.

A kérdést előterjesztő bíróság által benyújtott, az ügy sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárásban történő elbírálása iránti kérelem elfogadásáról vagy elutasításáról a Bíróság által e célra kijelölt tanács határoz, amely a határozatát nem indokolja. A sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelem elfogadása esetén ugyanakkor a Bíróság az ügy érdemében való határozathozatal alkalmával gyakran összefoglalja a kérdést előterjesztő bíróság ezen eljárás alkalmazását igazoló érveit. Egyébiránt ha a kérdést előterjesztő bíróság nem nyújt be sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelmet, azonban első ránézésre úgy tűnik, hogy ezen eljárást kell alkalmazni, a Bíróság elnöke felkérheti az illetékes tanácsot annak megvizsgálására, hogy szükséges-e az előzetes döntéshozatalra utalás sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás keretében való kezelése, amely eljárás ekkor hivatalból alkalmazható.

Emellett rá kell mutatni arra, hogy a gyorsított eljárásra és a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárásra irányadó jogszabályszevegek nem határozzák meg részletesen azokat a körülményeket, amelyek fennállása esetén ezeket az eljárásokat kell alkalmazni. E tekintetben kizárólag az EUMSZ 267. cikk negyedik bekezdése tartalmaz kifejezett utalást egy olyan helyzetre, amely szükségessé teszi, hogy a Bíróság „a lehető legrövidebb időn belül” határozzon, nevezetesen, ha az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés egy fogva tartott személyt érintő ügyben merül fel. További útmutatás hiányában a jelen tájékoztatónak az a célja, hogy ismertesse a Bíróság ezen eljárásokkal kapcsolatos megközelítését szemléltető ügyeket, amelyek közelebb visznek a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás vagy a gyorsított eljárás alkalmazásának igazolására alkalmas okok megértéséhez.

Mivel az első adatlap 2019-ben készült, ezen naprakésszé tétel célja, hogy a meglévő válogatást 15 újabb – 10 sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárásra és 5 gyorsított eljárásra vonatkozó – határozattal egészítse ki, amelyek több pontosítással is szolgálnak e két eljárás alkalmazását illetően.

Az érintett jogi aktusok listája

EGYEZMÉNY

Az Európai Unióról szóló szerződés K.3 cikke alapján, az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló, Brüsszelben, 1995. július 26-án aláírt és a Tanács 1995. július 26-i jogi aktusához mellékelt egyezmény (HL 1995. C 316., 48. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 8. kötet, 57. o.).

RENDELETEK

A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i **2201/2003/EK** tanácsi **rendelet** (HL 2003. L 338., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 243. o.; helyesbítések: HL 2013. L 82., 63. o.; HL 2018. L 33., 5. o.).

A 2013. november 20-i 1258/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL 2013. L 182., 1. o.) módosított, a kábítószer-prekurzorokról szóló, 2004. február 11-i **273/2004/EK** európai parlamenti és tanácsi **rendelet** (HL 2004. L 47., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 8. kötet, 46. o.).

A 2013. június 26-i 610/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL 2013. L 182., 1. o.; helyesbítések: HL 2014. L 225., 91. o.; HL 2017. L 40., 78. o.) módosított, a Közösségi Vízumkódex létrehozásáról (vízumkódex) szóló, 2009. július 13-i **810/2009/EK** európai parlamenti és tanácsi **rendelet** (HL 2009. L 243., 1. o.; helyesbítés: HL 2018. L 284., 38. o.).

Egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i **604/2013/EU** európai parlamenti és tanácsi **rendelet** (HL 2013. L 180., 31. o.; helyesbítés: HL 2018. L 33., 6. o.).

IRÁNYELVEK

A természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i **92/43/EGK** tanácsi **irányelv** (HL 1992. L 206., 7. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 102. o.).

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i **93/13/EGK** tanácsi **irányelv** (HL 1993. L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.).

A 2004. március 31-i 2004/27/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvel (HL 2004. L 136., 34. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 34. kötet, 262. o.) módosított, az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek közösségi kódexéről szóló, 2001. november 6-i **2001/83/EK** európai parlamenti és tanácsi **irányelv** (HL 2001. L 311., 67. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 27. kötet, 69. o.; helyesbítések: HL 2006. L 235., 24. o.; HL 2014. L 239., 81. o.; HL 2019. L 317., 115. o.).

A családegyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i **2003/86/EK** tanácsi **irányelv** (HL 2003. L 251., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 224. o.).

A harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról szóló, 2003. november 25-i **2003/109/EK** tanácsi **irányelv** (HL 2004. L 16., 44. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 272. o.).

A harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i **2008/115/EK** európai parlamenti és tanácsi **irányelv** (HL 2008. L 348., 98. o.).

A vadon élő madarak védelméről szóló, 2009. november 30-i **2009/147/EK** európai parlamenti és tanácsi **irányelv** (HL 2010. L 20., 7. o.).

A harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i **2011/95/EU** európai parlamenti és tanácsi **irányelv** (átdolgozás) (HL 2011. L 337., 9. o.; helyesbítések: HL 2017. L 167., 58. o.; HL 2019. L 19., 20. o.; a továbbiakban: elismerési irányelv).

A nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i **2013/32/EU** európai parlamenti és tanácsi **irányelv** (átdolgozás) (HL 2013. L 180., 60. o.; helyesbítés: HL 2016. L 198., 50. o.).

A nemzetközi védelmet kérelmezők befogadására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i **2013/33/EU** európai parlamenti és tanácsi **irányelv** (átdolgozás) (HL 2013. L 180., 96. o.).

HATÁROZATOK

Az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i **2002/584/IB** tanácsi **kerethatározat** (HL 2002. L 190., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 34. o.).

A Romániában felállítandó együttműködési, valamint az igazságügyi reform és a korrupció elleni küzdelem területén érvényes külön értékelési kritériumok teljesítése

terén elért haladást ellenőrző mechanizmus létrehozásáról szóló, 2006. december 13-i **2006/928/EK** bizottsági **határozat** (HL 2006. L 354., 56. o.).

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 136. cikkének módosításáról azon tagállamok stabilizációs mechanizmusa tekintetében, amelyek hivatalos pénzneme az euró című, 2011. március 25-i **2011/199/EU** európai tanácsi **határozat** (HL 2011. L 91., 1. o.; helyesbítések: HL 2011. L 220., 24. o.; HL 2011. L 303., 49. o.).

A *Xylella fastidiosa* (Wells et al.) Unióba történő behurcolásának és Unión belüli elterjedésének megelőzését célzó intézkedésekről szóló, 2015. május 18-i **(EU) 2015/789** bizottsági **végrehajtási határozat** (HL 2015. L 125., 36. o.).

Tartalomjegyzék

ELŐSZÓ	3
AZ ÉRINTETT JOGI AKTUSOK LISTÁJA	5
I. A SÜRGŐSSÉGI ELŐZETES DÖNTÉSHOZATALI ELJÁRÁS	9
1. A sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazási köre	9
2. A sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását igazoló indokok	11
2.1. A szülő és a gyermek közötti kapcsolat megromlásának veszélye.....	11
2.2. A szabadságtól való megfosztás	17
2.3. Az alapvető jogok megsértésének veszélye	28
II. A GYORSÍTOTT ELJÁRÁS	36
1. A gyorsított eljárás alkalmazását igazoló indokok	36
1.1. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben értelmezni kért terület jellege és érzékenysége	36
1.2. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyát képező jogbizonytalanság különös súlyossága.....	37
1.3. A kérelmező szabadságtól való megfosztása.....	45
1.4. Családi kihatás	46
1.5. Az alapvető jogok megsértésének veszélye	48
1.6. Rászorultság	53
1.7. A súlyos környezeti károk veszélye	54
1.8. Az esetek nagy számában felmerülő büntetlenség veszélye.....	56
2. A kötelezettségzegés megállapítása iránti keresettel összefüggésben alkalmazott gyorsított eljárás és az ideiglenes intézkedések közötti kapcsolat .	58

I. A sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás

1. A sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazási köre

2008. február 22-i Kozłowski végzés (C-66/08, [EU:C:2008:116](#))⁵

„Gyorsított eljárás”

A 2008 februárjában előterjesztett ezen ügyben az Oberlandesgericht Stuttgart (stuttgarti regionális felsőbb bíróság, Németország) az előzetes döntéshozatalra utalás sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárásban való elbírálására kérte a Bíróságot azon okból kifolyólag, hogy az alapügy felperesének Németország területén való fogva tartása hamarosan megszűnik, és emellett előfordulhat, hogy a felperest idő előtt szabadon bocsátják.

A Bíróság elnöke rámutatott arra, hogy az eljárási szabályzat sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárásról rendelkező cikkei – amelyek előrehozott alkalmazását a kérdést előterjesztő bíróság kérte – csak 2008. március 1-jén lépnek hatályba. Mivel a szóban forgó ügy előterjesztésére ezen időpont előtt került sor, a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás nem alkalmazható ebben az ügyben. A Bíróság elnöke mindazonáltal úgy határozott, hogy a nemzeti bíróságok és a Bíróság közötti együttműködés szellemében a sürgősségi előzetes döntéshozatal iránti kérelmet úgy kell értelmezni, hogy az ezen ügy elbírálási idejének jelentős csökkentésére irányul, ezért azt gyorsított előzetes döntéshozatali eljárás⁶ iránti kérelemnek kell tekinteni.

2014. május 6-i G. végzés (C-181/14, [EU:C:2014:740](#))

„Gyorsított eljárás”

Ebben az ügyben büntetőeljárás indult egy személlyel szemben Németországban szintetikus cannabisszármazékokat tartalmazó gyógynövénykeverékek árusítása miatt. A tényállás megvalósulásának idején (2010 és 2011 között) ezek az anyagok nem tartoztak a kábítószerekről szóló német törvény⁷ hatálya alá, ezért a Landgericht Itzehoe (itzehoe-i regionális bíróság, Németország) a 2001/83 irányelvet⁸ átültető, a gyógyszerek forgalmazására vonatkozó jogszabályokat⁹ alkalmazta. Így véleménye szerint e termékek értékesítése kétes eredetű gyógyszerek forgalomba hozatalának minősült, és így a szóban forgó személyt szabadságvesztésre ítélte.

⁵ Lásd még: 2008. július 17-i Kozłowski ítélet (nagytanács), C-66/08, [EU:C:2008:437](#).

⁶ Lásd alább: a jelen tájékoztató „A gyorsított eljárás” című II. részének „1.1. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben értelmezni kért terület jellege és érzékenysége” című szakasza.

⁷ Betäubungsmittelgesetz (a kábítószerekről szóló törvény).

⁸ 2001/83/EK irányelv.

⁹ A 2009. július 17-i Gesetz zur Änderung arzneimittelrechtlicher und anderer Vorschriften (a gyógyszerek forgalmazásáról szóló törvény, BGBl. 2009. I, 1990. o.).

A felülvizsgálati kérelem tárgyában eljáró Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) megítélése szerint az alapügy megoldása attól a kérdéstől függött, hogy a vitatott termékek ténylegesen a 2001/83 irányelv értelmében vett „gyógyszernek” minősíthetőek-e. E tekintetben tehát kérdést intézett a Bírósághoz. Egyébiránt kérte a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását, jelezve, hogy amennyiben a Bíróság azt a választ adná, hogy e termékek nem gyógyszerek, ebben az esetben nem lett volna megállapítható az érintett személy büntetőjogi felelőssége, és így a fogva tartása nem volt jogszerű.

A Bíróság úgy határozott, hogy nem volt helye a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazásának, mivel a 2001/83 irányelv elfogadására az EK 95. cikk – jelenleg EUMSZ 114. cikk, amely az EUM-Szerződés harmadik részének VII. címe alatt található – alapján került sor. Márpedig a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás csak a Szerződés harmadik részének V. címe szerinti területek vonatkozásában egy vagy több kérdést felvető előzetes döntéshozatalra utalások esetén alkalmazható. Mindazonáltal a Bíróság elnöke úgy határozott, hogy a Bíróság ebben az ügyben hivatalból a gyorsított eljárást alkalmazza.¹⁰

2023. december 1-jei EV végzés (Kábítószer-prekursorok) (C-174/22, [EU:C:2023:947](#))

„Előzetes döntéshozatal – A Bíróság eljárási szabályzatának 99. cikke – Kábítószer-prekursorok – 2004/757/IB kerethatározat – A 2. cikk (1) bekezdésének d) pontja – A kábítószeres tiltott előállításához vagy gyártásához használt prekursorok szállításában és forgalmazásában részt vevő személy – 273/2004/EK rendelet – A jegyzékben szereplő anyagok – 2. cikk – A »gazdasági szereplő« fogalma – A 8. cikk (1) bekezdése – Arra utaló körülmények, hogy a jegyzékben szereplő anyagokat kábítószeres vagy pszichotróp anyagok tiltott előállítására fordíthatják – Az ilyen körülmények bejelentésére vonatkozó kötelezettség – A »körülmény« fogalma – Hatály”

2018-ban a várnai (Bulgária) rendőrség intézkedése során az ellenőrzéskor EV-nél többek között toluolt találtak, ami a metamfetamin gyártására szolgáló anyag. Ezt követően az Okrazhen sad-Varna (várnai regionális bíróság, Bulgária) megállapította EV bűnösségét kábítószer-prekursorok terjesztési célból történő, megfelelő engedély nélküli birtoklása bűncselekményében, és két év börtönbüntetésre, valamint 20 000 BGN (hosszvetőleg 10 200 euró) pénzbüntetésre ítélte. EV felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Varhoven kasatsionen sadhoz (legfelsőbb semmítőszék, Bulgária), többek között arra hivatkozva, hogy a terhére rótt cselekmény nem valósítja meg ezt a bűncselekményt. Hangsúlyozza különösen, hogy a toluol a 273/2004 rendelet I. mellékletének 3. kategóriájába tartozó anyag, amelynek birtoklása nincs sem engedélyhez, sem nyilvántartásba vételhez kötve. Mivel a Varhoven kasatsionen sadnak (legfelsőbb semmítőszék) ilyen összefüggések között kétségei merültek fel a 273/2004 rendelet

¹⁰ Lásd alább: a jelen tájékoztató „A gyorsított eljárás” című II. részének „1.2. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyát képező jogbizonytalanság különös súlyossága” című szakasza.

értelmezésével kapcsolatban, úgy határozott, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordul a Bírósághoz. Emellett kérte a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását.

Csakúgy mint a fent hivatkozott G. ügyben (C-181/14, [EU:C:2014:740](#)), a Bíróság elutasította ezt a kérelmet, azzal az indokkal, hogy a 273/2004 rendelet, amelynek az értelmezését az adott ügyben kérték, az EUM-Szerződés harmadik része VII. címének hatálya alá tartozik, a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás ugyanakkor kizárólag az olyan előzetes döntéshozatal iránti kérelmek számára van fenntartva, amelyek ugyanezen harmadik rész V. címében szereplő, a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségre vonatkozó tárgyköröket érintő kérdést vagy kérdéseket vetnek fel.

2. A sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását igazoló indokok

2.1. A szülő és a gyermek közötti kapcsolat megromlásának veszélye

2010. december 22-i Aguirre Zarraga ítélet (C-491/10 PPU, [EU:C:2010:828](#))

„Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – 2201/2003/EK rendelet – Joghatóság, valamint a határozatok elismerése és végrehajtása házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban – Szülői felelősség – Felügyeleti jog – Gyermek jogellenes elvitele – 42. cikk – Joghatósággal rendelkező (spanyol) bíróság által hozott, gyermek visszavitelét elrendelő, igazolt határozat végrehajtása – A megkeresett (német) bíróság arra vonatkozó hatásköre, hogy az említett határozat végrehajtását a gyermek jogainak súlyos megsértése esetén megtagadja”

A szóban forgó ügyben egy spanyol és egy német állampolgár, akik egy kislány szülei, házassági bontóper indítottak Spanyolországban, a család szokásos tartózkodási helye szerinti országban. Ezen eljárás keretében a lányuk feletti kizárólagos felügyeleti jogot ideiglenesen az apára ruházták, mivel ő jobban tudta biztosítani a gyermek családi környezetének fenntartását, miután az anya bejelentette, hogy új partnerével Németországba kíván költözni. A gyermek azonban – miután anyja új lakóhelyén, Németországban töltötte a nyarat – nem tért vissza Spanyolországba. A szülők ekkor több eljárást indítottak Spanyolországban és Németországban, amely eljárások a gyermek Spanyolországba való visszavitelére, a spanyol határozatok németországi elismerésére és végrehajtására, illetve a felügyeleti jog végleges odaítélésére vonatkoztak.

Ebben az összefüggésben az Oberlandesgericht Celle (cellei regionális felsőbbbíróság, Németország) több kérdést terjesztett a Bíróság elé a 2201/2003 rendelet¹¹ „A gyermek visszavitele” című 42. cikkének értelmezésére vonatkozóan.

A Bíróság úgy határozott, hogy ebben az ügyben hivatalból a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárást alkalmazza. E tekintetben a Bíróság emlékeztetett arra, hogy a gyermekek elvitelét érintő helyzetekben különösen akkor állapítja meg a sürgős eljárás szükségességét, ha a gyermeknek az azon szülőtől való elválása, akire a felügyeletet korábban – akár csak ideiglenesen is – ruházták, azzal a kockázattal jár, hogy a gyermek és e szülő kapcsolata megromlik, vagy az elválás károsítja e kapcsolatot, és pszichológiai kárt okoz. Ezen ítélkezési gyakorlatot a szóban forgó ügyre alkalmazva a Bíróság rámutatott arra, hogy az érintett gyermek az apjától több mint két éve távol volt, és a távolság, valamint a szülők közötti feszült viszony miatt komoly és konkrét veszély állt fenn arra vonatkozóan, hogy a kérdést előterjesztő bíróság előtti eljárás során a gyermek és az apja között semmilyen kapcsolat nem lesz. A Bíróság szerint e körülmények között a kérelem rendes eljárás keretében történő elbírálása komoly, sőt, visszafordíthatatlan kárt okozhat az apa és a lánya közötti kapcsolat tekintetében, és tovább nehezítheti a gyermeknek a családi és szociális környezetbe való beilleszkedését a Spanyolországba való esetleges visszatérés esetén.

2010. december 22-i Mercredi ítélet (C-497/10 PPU, [EU:C:2010:829](#))

„Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – 2201/2003/EK rendelet – Házassági ügyek és szülői felelősség – Házasságot nem kötő szülők gyermeke – Csecsemő »szokásos tartózkodási helyének« fogalma – A »felügyeleti jog« fogalma”

Az alapeljárás tárgya egy brit és egy francia állampolgár közötti, a lányuk feletti felügyeleti joggal kapcsolatos jogvita volt. Ebben az ügyben az anya és az akkor két hónapos gyermek elhagyta az Egyesült Királyságot, a gyermek szokásos tartózkodási helyét, és Réunion szigetére (Franciaország) távozott, anélkül hogy az apa erről előzetesen értesült volna. Ez az elvitel ugyanakkor jogszerű volt, mivel az említett időpontban az anyát kizárólagos felügyeleti jog illette meg. A szülők ezt követően eljárásokat indítottak az Egyesült Királyságban és Franciaországban többek között a szülői felelősség és a gyermek szokásos tartózkodási helyének meghatározása céljából. E tekintetben, jóllehet egy francia bíróság e kérdésekben az anya javára határozott, a Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (fellebbviteli bíróság [Anglia és Wales] [polgári kollégium], Egyesült Királyság) megítélése szerint szükség volt az uniós jog értelmében joghatósággal rendelkező bíróság meghatározására, ami maga után vonta a 2201/2003 rendelet 8. és 10. cikkében foglalt, a gyermek szokásos tartózkodási helyének meghatározását lehetővé tévő kritériumok Bíróság általi tisztázását.

¹¹ 2201/2003/EK rendelet

E bíróság tehát előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesztett a Bíróság elé, és emellett kérte a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását. Ez utóbbi kérelem alátámasztása érdekében rámutatott arra, hogy mindaddig, amíg a joghatósággal rendelkező bíróságot nem határozzák meg, az apa által a gyermekével való kapcsolattartás lehetővé tételét biztosító végzés iránt benyújtott keresetekkel nem lehet foglalkozni. A Bíróság a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazása mellett határozott annak hangsúlyozásával, hogy ez az ügy egy tizenhat hónapos gyermeket érint, aki több mint egy éve el van választva apjától. A Bíróság szerint, mivel az érintett gyermek a fejlődése szempontjából érzékeny korban van, a jelenlegi helyzet fenntartása – amelyet ráadásul az apa és a gyermek tartózkodási helye közötti jelentős távolság jellemez – súlyosan károsíthatja a gyermeknek az apjával való jövőbeli kapcsolatát.

2012. április 26-i Health Service Executive ítélet (C-92/12 PPU, [EU:C:2012:255](#))

„Joghatóság, valamint a határozatok elismerése és végrehajtása a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban – 2201/2003/EK rendelet – Olyan kiskorú gyermek, aki szokásosan Írországból tartózkodik, ahol számos alkalommal elhelyezésre került – A gyermek saját magára veszélyes agresszív magatartása – A gyermek Angliában lévő bentlakásos intézményi gondozásba helyezését elrendelő határozat – A rendelet tárgyi hatálya – 56. cikk – A konzultációra és a hozzájárulásra vonatkozó részletes szabályok – A gyermek bentlakásos intézményi gondozásba helyezését elrendelő határozat elismerésére vagy végrehajthatóvá nyilvánítására irányuló kötelezettség – Ideiglenes intézkedések – Sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás”

Ebben az ügyben az ír állam által gondozásba vett gyermekekért felelős hatóság kérelmére eljáró High Court (felsőbíróság, Írország) elrendelte egy ír állampolgárságú gyermek bentlakásos intézményi gondozásba helyezését az anyja tartózkodási helye szerinti országban, azaz az Egyesült Királyságban. Az egészségügyi szakemberek szerint ugyanis Írországból egyetlen intézmény sem felelt meg a gyermek saját védelmével összefüggő különleges szükségleteinek.

A gyermek szóban forgó intézményben való elhelyezésének fenntartása tárgyában eljáró High Court (felsőbíróság) azzal a kérdéssel fordult a Bírósághoz, hogy az általa elfogadott határozat a 2201/2003 rendelet hatálya alá tartozik-e, illetve e határozatot a megkeresett tagállamban való végrehajtását megelőzően el kell-e ismerni és végrehajthatóvá kell-e nyilvánítani e tagállamban.

E bíróság emellett kérte a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását, amely kérelemnek a Bíróság helyt adott. E tekintetben az előterjesztő bíróság egyrészt rámutatott arra, hogy a gyermeket az akarata ellenére egy bentlakásos intézményben őrzött gondozásba vették. Másrészt hangsúlyozta, hogy a saját joghatósága a 2201/2003 rendelet alapeljárásra való alkalmazhatóságától, következésképpen az előterjesztett

kérdésekre adott választól függött. Ezenkívül a Bíróság felvilágosításkérésére¹² adott válaszában a kérdést előterjesztő bíróság rámutatott arra, hogy a gyermek helyzete szintén sürgős intézkedéseket tesz szükségessé. Közeledik ugyanis a gyermek nagykorúsága, amikor is már nem tartozik e bíróság hatásköre alá. Ráadásul az állapota megköveteli, hogy rövid időszakokra bentlakásos intézményben helyezték el, és hogy korlátozott és fokozódó szabadsággal járó programban vegyen részt, annak érdekében, hogy végül visszahelyezzék a családjába Angliába.

2018. április 10-i CV végzés (C-85/18 PPU, [EU:C:2018:220](#))

„Előzetes döntéshozatal – Sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás – A Bíróság eljárási szabályzatának 99. cikke – Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – Szülői felelősséggel kapcsolatos joghatóság – Gyermek feletti felügyelet – 2201/2003/EK rendelet – 8., 10. és 13. cikk – A gyermek »szokásos tartózkodási helyének« fogalma – Valamely másik tagállam bírósága által a gyermek tartózkodási helyére vonatkozóan hozott határozat – Jogellenes elvitel vagy visszatartás – Joghatóság a gyermek elvitele esetén”

Az alapeljárás két, Portugáliában letelepedett román állampolgár között volt folyamatban a gyermekük tartózkodási helye és a tartásdíj meghatározása tárgyában. A pár különválását és az anya közös lakóhelyről való távozását követően a gyermek az apjánál maradt. Ugyanakkor, miután az anya a gyermek feletti felügyeleti jog megszerzésére irányuló kérelmet nyújtott be, az apa Romániába költözött, és a gyermeket is magával vitte. Az időközben ideiglenes felügyeleti jogot szerző anya kérelmére eljáró román bíróságok az elvitel jogellenes jellege miatt elrendelték a gyermek Portugáliába való visszavitelét. Az apa mindazonáltal a Judecătoria Oradea (nagyváradi elsőfokú bíróság, Románia) előtt szintén keresetet indított annak érdekében, hogy a gyermek tartózkodási helyeként az apa lakóhelyét, Romániát határozzák meg, valamint hogy az anyát tartásdíj fizetésére kötelezzék.

Ez utóbbi bíróság rámutatott arra, hogy mindenekelőtt az anya által ezen eljárásban előterjesztett, a joghatóság hiányára alapított kifogásról kell határoznia, és ebben az összefüggésben szükség volt a 2201/2003 rendelet 8. cikkének (1) bekezdésében szereplő „szokásos tartózkodási hely” fogalmának Bíróság általi pontosítására.

A Bíróság úgy határozott, hogy ebben az ügyben hivatalból a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárást alkalmazza. E tekintetben emlékeztetett arra, hogy a gyermekek elvitelét érintő helyzetekben különösen akkor állapítja meg a sürgősségi eljárás szükségességét, ha a gyermeknek a szülőtől való elválása azzal a kockázattal jár, hogy károsítja a jelenlegi vagy jövőbeli kapcsolatukat, és helyrehozhatatlan kárt okoz. Ezen ítélkezési gyakorlatot a szóban forgó ügyre alkalmazva a Bíróság rámutatott, hogy a hétéves gyermek közel két éve az apjával él Romániában, a Portugáliában tartózkodó

¹² A Bíróság eljárási szabályzata 104. cikkének (5) bekezdésén (2012. szeptember 25. óta e szabályzat 101. cikkének (1) bekezdése) alapuló kérelem.

anyától távol, akivel mindössze havi rendszerességgel, telefonon tartja a kapcsolatot. A Bíróság szerint e körülmények között, és tekintettel arra, hogy a gyermek a fejlődése szempontjából érzékeny korban van, a helyzet elhúzódása komoly, akár helyrehozhatatlan károkat okozhat e kiskorú gyermek és az anyja közötti kapcsolatban. Egyébiránt, mivel a szóban forgó gyermek már nagymértékben beilleszkedett a családi és szociális környezetébe az aktuális tartózkodási helye szerinti tagállamban, e helyzet elhúzódása tovább nehezítheti a beilleszkedését a Portugáliába való esetleges visszatérés esetén.

2021. március 24-i MCP ítélet (C-603/20 PPU, [EU:C:2021:231](#))

„Előzetes döntéshozatal – Sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás – A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség – Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – 2201/2003/EK rendelet – 10. cikk – Szülői felelősséggel kapcsolatos joghatóság – Gyermek jogellenes elvitele – Adott tagállam bíróságainak joghatósága – Területi hatály – Egy gyermek harmadik országba történő elvitele – Az e harmadik országban szerzett szokásos tartózkodási hely”

Az Egyesült Királyságban folytatott alapeljárás tárgya egy kisgyermek apja és anyja közötti, a gyermek Egyesült Királyságba való visszavitelével és az apa kapcsolattartási jogával kapcsolatos jogvita volt, miután az anya a gyermeket Indiába vitte, ahol a gyermek az anyai nagymamájával él.

Az anya a High Court of Justice (England & Wales), Family Division (felsőbbíróság [Anglia és Wales], családjogi kollégium, Egyesült Királyság) előtt vitatta az angliai és walesi bíróságok joghatóságát az apa kérelmének elbírálására, mivel a gyermek szokásos tartózkodási helye már nem az Egyesült Királyságban volt. E bíróság úgy vélte, hogy a határozathozatal előtt a 2201/2003 rendelet¹³ 10. cikke alapján meg kell vizsgálnia joghatóságának fennállását. Ezért azzal a kérdéssel fordult a Bírósághoz, hogy úgy kell-e értelmezni ezt a rendelkezést, hogy ha a gyermek egy harmadik államba történő jogellenes elvitelét követően szerez szokásos tartózkodási helyet ebben az államban, akkor azon tagállam bíróságai, ahol a gyermek közvetlenül a jogellenes elvitelt megelőzően szokásos tartózkodási hellyel rendelkezett, időbeli korlátozás nélkül megtartják joghatóságukat.

A kérdést előterjesztő bíróság emellett kérte a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását, amely kérelemnek a Bíróság helyt adott. Ezzel összefüggésben a Bíróság rámutatott, hogy a sürgősség kritériumát illetően, mivel a fiatal gyermek egy rövid egyesült királysági tartózkodástól eltekintve 2018 októbere óta tartós jelleggel Indiában élt, fennállt annak a veszélye, hogy e helyzet fennállásának meghosszabbodása komoly, sőt helyrehozhatatlan kárt okozna a gyermek és apja közötti kapcsolatban, vagy akár a gyermek és mindkét szülője közötti kapcsolatban. Ez a helyzet alkalmas volt arra, hogy

¹³ 2201/2003/EK rendelet.

helyrehozhatatlan kárt okozzon általában véve az érzelmi és pszichológiai fejlődésében, különös tekintettel arra, hogy a gyermek a fejlődése szempontjából érzékeny korban van. Egyébiránt, mivel a gyermek családi és társadalmi beilleszkedése már előrehaladott volt azon harmadik államban, ahol a kérdést előterjesztő bíróság megállapításai szerint a gyermek aktuális szokásos tartózkodási helye volt, e helyzet elhúzódása az Egyesült Királyságba való esetleges visszatérés esetén még inkább veszélyeztethette a gyermek családi és társadalmi környezetbe való beilleszkedését.

2023. április 18-i Afrin ítélet (C-1/23 PPU, [EU:C:2023:296](#))

„Előzetes döntéshozatal – Sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás – Határellenőrzések, menekültügy és bevándorlás – Bevándorlási politika – 2003/86/EK irányelv – Családegyesítési jog – Az 5. cikk (1) bekezdése – Beutazás és tartózkodás iránti kérelem benyújtása a családegyesítési jog gyakorlása céljából – A családegyesítő családtagjait arra kötelező tagállami szabályozás, hogy a kérelmet e tagállam illetékes diplomáciai képviselőtől személyesen nyújtsák be – Az említett képviselőtől történő megjelenés lehetetlensége vagy túlzott nehézsége – Az Európai Unió Alapjogi Chartája – 7. és 24. cikk”

Az alapeljárás egyfelől szír állampolgárok és kiskorú gyermekeik, másfelől az État belge (belga állam) között folyt annak tárgyában, hogy ez utóbbi megtagadta az anya, valamint a gyermekek által családegyesítés jogcímén benyújtott beutazási és tartózkodási kérelem nyilvántartásba vételét.

A tribunal de première instance francophone de Bruxelles (brüsszeli francia nyelvű elsőfokú bíróság, Belgium) ezért azt kívánta megállapítani, hogy e megtagadás veszélyezteti-e a családegyesítésről szóló 2003/86 irányelv¹⁴ hatékony érvényesülését, vagy sérti-e az irányelv által védeni kívánt alapvető jogokat.¹⁵

A kérdést előterjesztő bíróság emellett kérte a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását. Kérelmének alátámasztása érdekében a szíriai biztonsági helyzettel kapcsolatos okokra, valamint arra a körülményre hivatkozott, hogy a családegyesítés céljából benyújtott, beutazás és tartózkodás iránti kérelem nyilvántartásba vételére vonatkozó határozat késedelmessége megnehezítheti e családegyesítést, mivel a belga jog fokozott követelményeket ír elő arra az esetre, ha a családegyesítés iránti kérelmet több mint egy évvel a családegyesítő menekült jogállásának elismerése után nyújtják be.

A gyermek jogellenes elvitelére vonatkozó ítélkezési gyakorlatának analógia útján történő alkalmazásával a Bíróság a sürgősségre vonatkozó feltételt illetően rámutatott, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból többek között kiténik, hogy A és B kiskorú gyermekek több mint három éve el vannak választva az apjuktól, és e helyzetnek

¹⁴ 2003/86/EK irányelv.

¹⁵ Az érintett jogok az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 7. cikkében biztosított, a magán- és a családi élet tiszteletben tartásához való jog, valamint a gyermek mindenképp felett álló érdekének figyelembevételéhez való jog és a gyermek ahhoz való joga, hogy mindkét szülőjével rendszeres, személyes kapcsolatot tartson fenn, amelyeket a Charta 24. cikke rögzít.

a 2022. szeptemberi kérelem nyilvántartásba vételének elmaradásából eredő meghosszabbítása súlyosan sértheti e gyermekeknek az apjukkal való jövőbeli kapcsolatát. E körülmények között a Bíróság helyt adott a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelemnek.

2.2. A szabadságtól való megfosztás

2009. november 30-i Kadzoev ítélet (nagytanács) (C-357/09 PPU, [EU:C:2009:741](#))

„Vízumok, menekültügy, bevándorlás és a személyek szabad mozgására vonatkozó egyéb politikák – 2008/115/EK irányelv – Harmadik országok jogellenesen tartózkodó állampolgárainak visszatérése – A 15. cikk (4)–(6) bekezdése – Őrizeti határidő – A kitoloncolási határozat felfüggesztése időtartamának figyelembevétele – A »kitoloncolás észszerű lehetősége« fogalma”

A bolgár hatóságok elfogtak egy személyazonosító okmánnyal nem rendelkező személyt, aki azt állította magáról, hogy Csecsenföldön született, és akinek az őrizetét speciális idegenrendészeti őrizeti központban foganatosították a vele szemben hozott kitoloncolási intézkedés végrehajtásának időpontjáig. Ezen intézkedés végrehajtása céljából azonban be kellett szerezni a külföldre utazáshoz szükséges okmányokat. Ezen okmányokat ugyanakkor három év elteltével még mindig nem szerezték be. Az érintett személy emellett menedékjog iránti kérelmeket, valamint az őrizet helyett enyhébb intézkedés alkalmazása iránti kérelmeket is előterjesztett, amelyek mindegyikét elutasították.

Ebben az összefüggésben az említett idegenrendészeti központot vezető igazgató eljárást indított az Administrativen sad Sofia-grad (szófiai közigazgatási bíróság, Bulgária) előtt ezen őrizet hivatalból történő felülvizsgálata érdekében. E bíróság egyrészt megállapította, hogy a külföldiekről szóló bolgár törvénynek¹⁶ a 2008/115 irányelv¹⁷ átültetése érdekében történt módosítását megelőzően semmilyen határidő nem korlátozta az idegenrendészeti központban foganatosított őrizet időtartamát. E bíróság másrészt megállapította, hogy nem voltak olyan átmeneti szabályok, amelyek azokra a helyzetekre vonatkoztak volna, amelyekben e módosítás előtt hozták meg az őrizetről szóló határozatot. Következésképpen úgy határozott, hogy a 2008/115 irányelv 15. cikke (4)–(6) bekezdésének értelmezését kéri a Bíróságtól.

Az előterjesztő bíróság emellett kérte a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását, jelezve, hogy ebben az ügyben az a kérdés merül fel, hogy meg kell-e hosszabbítani a szóban forgó személy őrizetét vagy pedig őt szabadon kell bocsátani. E tekintetben annak megállapítása esetén, hogy nem áll fenn e személy kiutasításának a

¹⁶ A 2009. május 15-én módosított (a DV 2009. évi 36. száma), Zakon za chuzhdentsite v Republika Balgaria (a Bolgár Köztársaság területén tartózkodó külföldiekről szóló törvény; a DV 1998. évi 153. száma).

¹⁷ 2008/115/EK irányelv.

2008/115 irányelv 15. cikkének (4) bekezdése értelmében vett „észszerű lehetősége”, e rendelkezésnek megfelelően el lehetne rendelni a haladéktalan szabadon bocsátását. A fentiekre tekintettel a Bíróság úgy határozott, hogy helyt ad a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelemnek.

2016. március 17-i Mirza ítélet (C-695/15 PPU, [EU:C:2016:188](#))

„Előzetes döntéshozatal – Sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás – 604/2013/EU rendelet – A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok – A 3. cikk (3) bekezdése – A tagállamok joga a kérelmező biztonságos harmadik országba küldésére – 18. cikk – A kérelmező visszavétele esetén a tagállamnak a kérelem megvizsgálására vonatkozó kötelezettségei – 2013/32/EU irányelv – A nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárások – A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálása”

Egy pakisztáni állampolgár Szerbia irányából belépett Magyarország területére, és e tagállamban nemzetközi védelem iránti első kérelmet nyújtott be. Mivel azonban ez az állampolgár elhagyta a magyar hatóságok által számára kijelölt tartózkodási helyet, megszüntették a kérelmének vizsgálatát azon az alapon, hogy azt hallgatólagosan visszavonta. Ezt követően a Cseh Köztársaságban feltartóztatták, és a cseh hatóságok megkeresésére Magyarország visszavette e személyt a 604/2013 rendeletben¹⁸ (a továbbiakban: „Dublin III” rendelet) előírt eljárás szerint. Az érintett ekkor nemzetközi védelem iránti második kérelmet terjesztett elő Magyarországon, amely kérelem vizsgálatára irányuló eljárás keretében őt őrizetbe vették. E kérelmet mint elfogadhatatlant elutasították azzal az indokkal, hogy ebben az esetben Szerbiát biztonságos harmadik országnak kell minősíteni. Ekkor elrendelték ezen állampolgár kiutasítását és kitoloncolását.

Ebben az összefüggésben a nemzetközi védelem iránti második kérelmet elutasító határozattal szemben benyújtott kereset tárgyában eljáró Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Magyarország) úgy határozott, hogy kérdéseket terjeszt a Bíróság elé azon feltételekre vonatkozóan, amelyek mellett valamely tagállam előirányozhatja a kérelmező biztonságos harmadik országba küldését a „Dublin III” rendelet 3. cikke (3) bekezdésének megfelelően, kérelmének érdemi vizsgálata nélkül.

E bíróság emellett kérte a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását, hangsúlyozva, hogy az érintett 2016. január 1-jéig őrizet hatálya alatt állt. Ezenfelül a Bíróság kérdésére válaszolva a kérdést előterjesztő bíróság jelezte, hogy az érintett személy őrizetét meghosszabbították a nemzetközi védelem iránti kérelméről való jogerős döntés meghozataláig, vagy – amennyiben 2016. március 1-jéig nem hoznak ilyen határozatot – ez utóbbi időpontig. Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság által adott tájékoztatásból kiderül, hogy 2016. március 1-jét követően a menekültügyi

¹⁸ 604/2013/EU rendelet.

őrizet hatvan nappal újra meghosszabbítható, az őrizet teljes időtartama azonban nem haladhatja meg a hat hónapot.

A Bíróság felhívta azon állandó ítélkezési gyakorlatát, amelynek értelmében figyelembe kell venni azon körülményt, hogy az érintett személy meg van fosztva a szabadságától, és a fogva tartásának meghosszabbítása az alapeljárás kimenetelétől függ. Emellett hangsúlyozta, hogy e személy helyzetét azon kérelem vizsgálatának időpontjában fennálló helyzet alapján kell értékelni, amely az előzetes döntéshozatalra utalás sürgősségi eljárásban történő elbírálására irányul. Ezt az ítélkezési gyakorlatot erre az ügyre alkalmazva a Bíróság megállapította, hogy ebben az ügyben teljesültek a kritériumok. Az érintett őrizetben tartása az alapeljárás kimenetelétől függ, amelynek tárgya a nemzetközi védelem iránti kérelme elutasításának jogszerűsége. Következésképpen a Bíróság helyt adott a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelemnek.

2016. június 1-jei Bob-Dogi ítélet (C-241/15, [EU:C:2016:385](#))

„Előzetes döntéshozatal – Büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés – 2002/584/IB kerethatározat – Európai elfogatóparancs – A 8. cikk (1) bekezdésének c) pontja – Az európai elfogatóparancsnak az »elfogatóparancs« rendelkezésre állásával kapcsolatos információkkal való kiegészítésére vonatkozó kötelezettség – Az európai elfogatóparancsot megelőző és attól elkülönült nemzeti elfogatóparancs hiánya – Következmény”

Egy magyar bíróság európai elfogatóparancsot bocsátott ki egy román állampolgárral szemben az ellene indult büntetőeljárás lefolytatása céljából. Az érintettet ezt követően Romániában elfogták, és a Curtea de Apel Cluj (kolozsvári fellebbviteli bíróság, Románia) elé állították annak érdekében, hogy e bíróság határozzon az előzetes letartóztatása és a magyar igazságügyi hatóságoknak történő átadása céljából. Ennek keretében az említett bíróság elrendelte haladéktalan szabadon bocsátását, mindazonáltal bírósági felügyelet írt elő.

Ez a bíróság – mivel kérdései merültek fel a 2002/584 kerethatározat¹⁹ 8. cikke (1) bekezdése c) pontjának értelmezésével, konkrétan az előzetes és az európai elfogatóparancstól elkülönült nemzeti elfogatóparancs hiányának következményeivel kapcsolatban – előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesztett a Bíróság elé.

Emellett kérte a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását, hangsúlyozva, hogy az érintett személyt ekkor nem tartották fogva, de bírósági felügyelet alatt állt, amely szintén korlátozta a személyes szabadságát. A Bíróság úgy határozott, hogy ilyen körülmények között nem kell helyt adni ennek a kérelemnek. A Bíróság elnöke

¹⁹ A 2009/299/KKBP kerethatározattal módosított 2002/584/KKBP tanácsi kerethatározat – Egyes tagállamok által a kerethatározat elfogadásáról tett nyilatkozatok (HL 2002. L 190., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 34. o.).

ugyanakkor úgy határozott, hogy az ügyet az eljárási szabályzat 53. cikkének (3) bekezdése alapján soron kívül bírálja el.

2018. július 25-i Minister for Justice and Equality ítélet (Az igazságszolgáltatási rendszer hiányosságai) (nagytanács) (C-216/18 PPU, [EU:C:2018:586](#))

„Előzetes döntéshozatal – Sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás – Büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés – Európai elfogatóparancs – 2002/584/IB kerethatározat – Az 1. cikk (3) bekezdése – A tagállamok közötti átadási eljárások – Végrehajtási feltételek – Az Európai Unió Alapjogi Chartája – 47. cikk – A független és pártatlan bírósághoz való fordulás joga”

A lengyel bíróságok által kibocsátott több európai elfogatóparancs nyomán az ezen elfogatóparancsokkal érintett személyt letartóztatták Írországban, és elrendelték az említett igazságügyi hatóságoknak való átadását kimondó határozat meghozataláig történő fogva tartását. Ezzel összefüggésben a High Court (felsőbbíróság, Írország) elé állították, amely előtt az érintett előadta, hogy az átadásába nem egyezik bele, mivel az átadása esetén az igazságszolgáltatás megtagadása valós veszélyének lenne kitéve, figyelemmel a lengyel igazságszolgáltatási rendszer közelmúltban elfogadott jogalkotási reformjaira.

Ebben az összefüggésben a High Courtban (felsőbbíróság) felmerült a kérdés, hogy mik a következményei e jogalkotási reformoknak, amelyek miatt a Bizottság 2017. december 20-án az EUSZ 7. cikk (1) bekezdése alapján indokolással ellátott javaslatot fogadott el, amelyben felkérte a Tanácsot annak megállapítására, hogy fennáll annak egyértelmű veszélye, hogy a Lengyel Köztársaság súlyosan megsérti a jogállamiságot.²⁰ Az említett bíróság így több kérdést terjesztett a Bíróság elé a végrehajtó hatóság által a 2002/584 kerethatározat 1. cikkének (3) bekezdése alapján abban az esetben tanúsítandó magatartást illetően, ha fennáll annak valós veszélye, hogy megsértik a független bírósághoz való fordulás jogát a kibocsátó tagállam igazságszolgáltatásának függetlenségét érintő rendszerszintű vagy általános hiányosságok okán.

E bíróság emellett kérte a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását, amely kérelemnek a Bíróság helyt adott. A sürgősség kritériumát illetően a Bíróság emlékeztetett az e területre vonatkozó állandó ítélkezési gyakorlatára, amelyet ezt követően erre az ügyre alkalmazott. E tekintetben hangsúlyozta, hogy az érintett meg volt fosztva a szabadságától, és további fogva tartása az alapjogvita kimenetelétől függött, mivel a szabadságelvonással járó intézkedést az európai elfogatóparancsok végrehajtásának keretében rendelték el.

²⁰ A Bizottság által az Európai Unióról szóló szerződés 7. cikkének (1) bekezdése alapján a lengyelországi jogállamisággal kapcsolatban 2017. december 20-án elfogadott indokolással ellátott javaslat [COM(2017) 835 final].

2019. február 12-i TC ítélet (C-492/18 PPU, [EU:C:2019:108](#))

„Előzetes döntéshozatal – Büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – 2002/584/IB kerethatározat – Európai elfogatóparancs – 12. cikk – A személy fogva tartása – 17. cikk – Az európai elfogatóparancsot végrehajtó határozat meghozatalára irányadó határidők – A fogva tartásnak az elfogást követő 90 nap után hivatalból való felfüggesztését előíró nemzeti jogszabály – Összhangban álló értelmezés – A határidők nyugvása – Az Európai Unió Alapjogi Chartája – 6. cikk – A szabadsághoz és biztonsághoz való jog – A nemzeti jogszabály eltérő értelmezései – Egyértelműség és előreláthatóság”

Az Egyesült Királyság illetékes hatóságai által kibocsátott európai elfogatóparancs alapján Hollandiában elfogtak egy brit állampolgárt, és elrendelték a fogva tartását. Az európai elfogatóparancs végrehajtásáról szóló határozat meghozatalára a 2002/584 kerethatározat 17. cikkének (3) bekezdésében előírt hatvan napos határidő ezen időpontban kezdődött el. Röviddel e határidő lejárta előtt a rechtbank Amsterdam (amszterdami bíróság, Hollandia) az említett kerethatározat 17. cikkének (4) bekezdésével összhangban harminc nappal meghosszabbította e határidőt, és elrendelte az érintett további fogva tartását. E bíróság ugyanakkor ezt követően határozatlan időre felfüggesztette az eljárást az RO ügyben (C-327/18 PPU)²¹ benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem Bíróság általi megválaszolásáig. Ezzel párhuzamosan a brit állampolgár kérte a fogva tartásának felfüggesztését, mivel a fogva tartásának elrendelése óta kilencven nap eltelt.

Ebben az összefüggésben a rechtbank Amsterdam (amszterdami bíróság) a 2002/584 kerethatározatra és az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 6. cikkére tekintettel, amely utóbbi előírja a szabadsághoz és biztonsághoz való jogot, az érintett személy további fogva tartásával kapcsolatos kérdést vetett fel. A szóban forgó nemzeti szabályozás²² értelmében ugyanis az ilyen személyt az elfogásától számított kilencven napon belül szabadon kell bocsátani. Ugyanakkor e szabályozást úgy értelmezték, hogy az lehetővé teszi a további fogva tartást, ha a végrehajtó igazságügyi hatóság úgy dönt, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordul a Bírósághoz, vagy pedig megvárja egy másik végrehajtó igazságügyi hatóság által előterjesztett ilyen kérelem megválaszolását. E két esetben ugyanis úgy kell tekinteni, hogy a kilencven napos határidő nyugszik.

A rechtbank Amsterdam (amszterdami bíróság) az előzetes döntéshozatal iránti kérelem sürgősségi eljárásban való elbírálását kérte arra hivatkozva, hogy az érintett Hollandiában kizárólag az európai elfogatóparancs alapján volt fogva tartásban, és e bíróság az ezen intézkedés felfüggesztése iránti kérelmet mindaddig nem tudja elbírálni, amíg a Bíróság nem határoz az említett kérelemről. A Bíróság felhívta azon állandó ítélkezési gyakorlatát, amelynek értelmében figyelembe kell venni azt a körülményt,

²¹ Ezen ügy szolgált a 2018. szeptember 19-i RO ítélet (C-327/18 PPU, [EU:C:2018:733](#)) alapjául.

²² Overleveringswet (a személyek átadásáról szóló törvény) (Stb. 2004., 195. szám).

hogyan az érintett személyt megfosztották a szabadságától, és hogy további fogva tartása az alapeljárásbeli jogvita kimenetelétől függ, mivel e személy helyzetét azon időpontra tekintettel kell értékelni, amelyben az előzetes döntéshozatalra utalás sürgősségi eljárásban történő elbírálására irányuló kérelmet vizsgálják. Ebben az esetben a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a kritériumok teljesültek, és ezért a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazásáról határozott.

Ezt követően azonban a rechtbank Amsterdam (amszterdami bíróság) arról tájékoztatta a Bíróságot, hogy elrendelte a szóban forgó fogva tartás bizonyos feltételek melletti felfüggesztését mindaddig, amíg az érintett személy Egyesült Királyságnak való átadására vonatkozó határozatot meg nem hozzák. E bíróság számításai szerint ugyanis a kilencven napos határidő – még ha figyelembe is veszi e határidő nyugvásának időtartamát – lejárt. E körülmények között a Bíróság megállapította, hogy a sürgősség megszűnt, következésképpen ezen ügy elbírálását már nem volt indokolt sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárásban folytatni.

2020. szeptember 24-i Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (A specialitás elve) ítélet (C-195/20 PPU, [EU:C:2020:749](#))

„Előzetes döntéshozatal – Sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás – Büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – Európai elfogatóparancs – 2002/584/IB kerethatározat – Az átadás joghatásai – 27. cikk – Esetleges büntetőeljárás más bűncselekmények miatt – A specialitás szabálya”

Az érintettel szemben három különböző büntetőeljárás indult Németországban. Először 2011-ben az Amtsgericht Niebüll (niebülli helyi bíróság, Németország) kábítószerrel való kereskedelemért összesen egy év kilenc hónap szabadságvesztésre ítélte, e büntetés végrehajtását azonban felfüggesztették. Ezt követően 2016-ban az érintettel szemben Németországban büntetőeljárást indítottak kiskorú személy sérelmére elkövetett szexuális visszaélés miatt, amelyet Portugáliában követett el, és – mivel Portugáliában volt – a Staatsanwaltschaft Hannover (hannoveri ügyészség, Németország) az e cselekmények miatti büntetőeljárás lefolytatása céljából európai elfogatóparancsot bocsátott ki. Ezen első európai elfogatóparancs alapján a portugál hatóságok átadták az érintettet Németországnak, ahol letöltötte a kiskorú sérelmére elkövetett szexuális visszaélés miatt kiszabott büntetést. A börtönből való szabadulását követően bűnügyi felügyelet alá helyezték, de nem tiltották meg számára, hogy elhagyja Németország területét. Ezt követően előbb Hollandiába, majd Olaszországba utazott.

A német hatóságok által 2018-ban kiadott második európai elfogatóparancs alapján az olasz hatóságok ismét átadták őt a német hatóságoknak annak érdekében, hogy letölthesse a kábítószerrel való kereskedelem miatt vele szemben korábban kiszabott büntetését. Az említett hatóságok utóbb szintén hozzájárultak a 2002/584 kerethatározat 27. cikkének (2) bekezdésében foglalt specialitás szabályának mellőzéséhez, lehetővé téve, hogy az érintettel szemben az első átadását megelőzően

Portugáliában, rablással halmazatban elkövetett erőszakos közönség miatt büntetőeljárást folytassanak le. Ezen ügyek miatt az érintett az általa a kérdést előterjesztő bíróság előtt vitatott, bűnösséget megállapító ítélet alapján szabadságelvonással járó kényszerintézkedés hatálya alatt áll.

E bíróság lényegében arra kívánt választ kapni, hogy milyen jogkövetkezmények kapcsolódnak egyrészt ahhoz, ha a kibocsátó tagállamnak az első európai elfogatóparancs alapján átadott személy önkéntesen elhagyja ezen állam területét, másrészt pedig ahhoz, ha ez a személy a második európai elfogatóparancs alapján nem szabad akaratából tér oda vissza.

Ezzel összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság kérte a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását, amely kérelemnek a Bíróság helyt adott. A Bíróság egyrészt megállapította, hogy bár nem vitatott, hogy az előzetes döntéshozatalra utalás sürgősségi eljárásban történő elbírálására irányuló kérelem vizsgálatának időpontjában az érintett az Amtsgericht Niebüll (niebülli helyi bíróság) 2011-ben hozott ítélete alapján meg volt fosztva szabadságától, ez nem változtat azon, hogy a német hatóságok által 2018-ban kibocsátott második elfogatóparancs szintén igazolhatja fogva tartását. Másrészt, az ezen elfogatóparancs hatályban tartása azt eredményezheti, hogy korlátozza az érintettel szemben kiszabott szabadságvesztés-büntetés végrehajtásának enyhítését, befolyásolja e büntetés végrehajtásának felfüggesztésével kapcsolatos döntést, és a végrehajtás felfüggesztése esetén az érintett további fogva tartásának egyetlen jogalapját képezi.

2021. január 13-i MM ítélet (C-414/20 PPU, [EU:C:2021:4](#))

„Előzetes döntéshozatal – Sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás – Büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – Európai elfogatóparancs – 2002/584/IB kerethatározat – Tagállamok közötti átadási eljárások – A 6. cikk (1) bekezdése és a 8. cikk (1) bekezdésének c) pontja – A gyanúsítottá nyilvánító nemzeti aktus alapján kibocsátott európai elfogatóparancs – Az »elfogatóparancs vagy más, azonos joghatállyal bíró végrehajtható bírósági határozat« fogalma – A nemzeti elfogatóparancs hiánya – Következmények – Hatékony bírói jogvédelem – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke”

Bulgáriában 41 személy ellen folytattak büntetőeljárást kábítószer-kereskedelem miatt, akik közül 16 személy, köztük az érintett, megszökött. Az érintettel szemben körözést adtak ki, majd az illetékes bolgár hatóságok gyanúsítottá nyilvánító határozatot és európai elfogatóparancsot bocsátottak ki. Ezen európai elfogatóparancs alapján az érintettet Spanyolországban elfogták és előzetes letartóztatásba helyezték. Az érintett ismételt vitatta az előzetes letartóztatását elrendelő határozat jogszerűségét.

Ezzel összefüggésben az érintettel szembeni intézkedés felülvizsgálatára irányuló kérelem tárgyában eljáró Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság, Bulgária) úgy döntött, hogy az érintettel szemben kiadott európai elfogatóparancs

érvényességével kapcsolatos kérdést terjeszt a Bíróság elé. Az érintett előzetes letartóztatását egyébiránt házi őrizetre változtatták.

Az előterjesztő bíróság kérte a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását, amely kérelemnek a Bíróság helyt adott. A sürgősség kritériumát illetően a Bíróság emlékeztetett az e tárgykörre vonatkozó állandó ítélkezési gyakorlatára, és rámutatott, hogy figyelembe kell venni azt a körülményt, hogy az alapügyben érintett személy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem benyújtásának időpontjában meg van fosztva szabadságától, és további fogva tartása az alapeljárás kimenetelétől függ. Ezzel összefüggésben hangsúlyozta, hogy az érintett előzetes letartóztatásának fenntartása az előzetes döntéshozatal iránti kérelem benyújtásának időpontjában a Bíróság határozatától függött, mivel a Bíróságnak a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdésekre adott válasza közvetlen hatással lehet az előzetes letartóztatását elrendelő határozat sorsára. Egyébiránt a Bíróság hozzátette, hogy a kényszerintézkedés házi őrizetre módosítása nem változtatott ezen a megállapításon, mivel az ez intézkedés is jelentősen korlátozta az érintett szabadságát.

2022. június 30-i Valstybės sienos apsaugos tarnyba és társai ítélet (C-72/22 PPU, [EU:C:2022:505](#))

„Előzetes döntéshozatal – Sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás – Menekültügyi és bevándorlási politika – 2011/95/EU irányelv – 4. cikk – A nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárások – 2013/32/EU irányelv – 6 és 7. cikk – A nemzetközi védelmet kérelmezők befogadására vonatkozó szabályok – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 18. cikke – 2013/33/EU irányelv – 8. cikk – A kérelmező őrizetbe vétele – Az őrizetbe vétel oka – A nemzetbiztonság vagy a közrend védelme – A menedékkérőnek az Unió területére való jogellenes belépése miatti őrizetbe vétele”

Litvániában a migránsok – különösen Belarusz irányából történő – tömeges beáramlása miatt nemzeti szükségállapotot, majd részleges rendkívüli állapotot hirdettek. Ezt követően Lengyelországban úti okmányok és vízum hiánya miatt letartóztattak egy harmadik országbeli állampolgárt, aki Belaruszból jogellenesen lépett be Litvániába, és átadták őt a litván hatóságoknak, akik a jogállására vonatkozó határozat meghozataláig őrizetbe vették. Az érintett nemzetközi védelem iránti kérelmet terjesztett elő, amelyet írásban megismételt, és amelyet elfogadhatatlanná nyilvánítottak azzal az indokkal, hogy a kérelem benyújtásakor az érintett nem tartotta be a nemzetközi védelem iránti kérelmeknek a külföldiek tömeges beáramlása miatt kihirdetett szükségállapot esetén történő benyújtására vonatkozó litván jogszabályok által előírt részletes szabályokat. E jogszabály értelmében a jogellenesen Litvánia területére belépő külföldinek nincs lehetősége arra, hogy e tagállam területén nemzetközi védelem iránti kérelmet terjesszen elő. Ugyanezen jogszabály azt is előírja, hogy ilyen szükségállapot kihirdetése esetén a külföldi személy őrizetbe vehető önmagában azért, mert jogellenesen lépett be Litvánia területére.

E körülmények között a Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (legfelsőbb közigazgatási bíróság, Litvánia), amelyhez az érintett az őrizetbe vételét elrendelő határozattal szemben fellebbezést nyújtott be, azt kívánta megállapítani, hogy az „eljárási” irányelvel²³ és a „befogadási” irányelvel²⁴ ellentétes-e az ilyen szabályozás.

E bíróság emellett kérte a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását, amely kérelemnek a Bíróság helyt adott. Ebben az összefüggésben a Bíróság megjegyezte, hogy az érintett személy a Valstybės sienos apsaugos tarnyba (a Litván Köztársaság belügyminisztériuma mellett működő állami határőrszolgálat) befogadó állomásán történő elhelyezést és a mozgásszabadság korlátozását elrendelő intézkedés hatálya alatt állt, ami megfosztotta őt mozgásszabadságától, mivel engedély és kísérelő nélkül nem hagyhatta el a befogadó állomás területét. A Bíróság az őrizetben tartás és az alapeljárás kimenetele közötti kapcsolatot illetően arra is rámutatott, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az előterjesztő bíróság első kérdése arra a lehetőségre vonatkozott, hogy az érintett nemzetközi védelem iránti kérelmet terjesszen elő, és ily módon menedékkérőnek minősüljön. Ez a menedékkérőnek minősítés szükséges ahhoz, hogy olyan intézkedést lehessen alkalmazni, amely nem jár az „őrizet” fogalmához kapcsolódó mozgásszabadság-korlátozással.

2023. július 24-i Lin ítélet (nagytanács) (C-107/23 PPU, [EU:C:2023:606](#))

„Előzetes döntéshozatal – Az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme – Az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdése – PIF-egyezmény – A 2. cikk (1) bekezdése – Az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás ellen visszatartó erejű és hatékony intézkedésekkel való küzdelemre vonatkozó kötelezettség – Büntetőjogi szankciók előírására vonatkozó kötelezettség – Hozzáadottérték-adó (héta) – 2006/112/EK irányelv – Súlyos héacsalás – A büntethetőség elévülési ideje – Valamely alkotmánybíróságnak az ezen elévülési időt megszakító okokat szabályozó nemzeti rendelkezést érvénytelenítő ítélete – A büntetlenség rendszerszintű kockázata – Az alapvető jogok védelme – Az Európai Unió Alapjogi Chartája 49. cikkének (1) bekezdése – A bűncselekmények és büntetések törvényességének elve – A büntetőtörvény előreláthatóságának és pontosságának követelménye – Az enyhébb büntetőtörvény (lex mitior) visszaható hatályú alkalmazásának elve – A jogbiztonság elve – Az alapvető jogok nemzeti védelmi szintje – Valamely tagállam bíróságainak azon kötelezettsége, hogy mellőzzék e tagállam alkotmánybírósága és/vagy legfelsőbb bírósága ítéleteinek alkalmazását, amennyiben azok nem állnak összhangban az uniós joggal – A bírák feyelemli felelőssége ezen ítéletek figyelmen kívül hagyása esetén – Az uniós jog elsőbbségének elve”

2010 folyamán az érintettek a jövedéki adó megfizetése felfüggesztésének hatálya alatt megvásárolt gázolajra vonatkozóan végzett kereskedelmi ügyleteket, valamint az azok nemzeti kedvezményezettnek történő értékesítéséből eredő bevételeket elmulasztották feltüntetni a számviteli dokumentumaikban, és ezáltal kárt okoztak az

²³ 2013/32/EU irányelv.

²⁴ 2013/33/EU irányelv.

állami költségvetésnek, különösen a hozzáadottérték-adó és a gázolajra kivetett jövedéki adó tekintetében.

2018-ban a Curtea Constituțională (Románia alkotmánybírósága) a büntethetőség elévülésének megszakítását szabályozó nemzeti rendelkezést alkotmányellenesnek nyilvánította azzal az indokkal, hogy az sérti a bűncselekmények és büntetések törvényességének elvét. Az alkotmánybíróság 2022-ben pontosította, hogy a román tételes jog az utóbbi ítélet közzétételének időpontja és az érvénytelenített rendelkezést felváltó rendelkezés 2022. május 30-i hatálybalépése között egyetlen olyan okot sem írt elő, amely az elévülést megszakítaná.

2020-ban a Curtea de Apel Brașov (brassói ítélőtábla, Románia) megállapította az érintett személyek adócsalásban való bűnösségét, ők azonban a büntethetőség elévülési idejének lejártára és a *lex mitior* elvére hivatkozva vitatták az elítélésüket. Az Înalta Curte de Casație și Justiție (legfőbb semmítő- és ítélőszék, Románia) egy 2022-es ítéletére hivatkoztak, amely szerint az alkotmánybíróság határozataira alapítva rendkívüli jogorvoslati kérelem benyújtásának van helye. E bíróság megállapítja, hogy amennyiben ez az értelmezés elfogadható, az elévülési idő ebben az ügyben az érintett személyeket elmarasztaló határozat jogerőre emelkedése előtt lejárt volna, ami a büntetőeljárás megszüntetését vonná maga után, és lehetetlenné tenné az elítélésüket.

Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság arra kereste a választ, hogy ezen értelmezés összeegyeztethető-e az uniós joggal, amennyiben azzal a hatással járna, hogy az érintett személyek mentesülnének az Unió pénzügyi érdekeit sértő súlyos csalást megvalósító bűncselekmények miatti büntetőjogi felelősségre vonásuk alól. Egyébiránt hangsúlyozta, hogy amennyiben bebizonyosodik, hogy az uniós joggal összhangban álló értelmezés nem lehetséges, adott esetben mellőznie kellene az alkotmánybíróság és/vagy a legfőbb semmítő-és ítélőszék ítéleteinek alkalmazását. Márpedig az új fegyelmi felelősségi rendszer lehetővé teszi azon bírák szankcionálását, akik rosszhiszeműen vagy súlyos gondatlanságból nem tartják tiszteletben e bíróságok ítéleteit.

A sürgősség kritériumát illetően a Bíróság felhívta az e tárgyban kialakult állandó ítélkezési gyakorlatát, amelynek értelmében e feltétel teljesül, ha az alapügyben érintett személy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésekor meg van fosztva szabadságától, és további fogva tartása az alapeljárás kimenetelétől függ, illetve megjegyezte, hogy az érintetteket szabadságvesztés-büntetésre ítélték (kettejük büntetésének végrehajtása éppen folyamatban volt). Egyébként a kérdést előterjesztő bíróság által a felvilágosításkérésre adott válasz alapján egyrészt e két érintett éppen fogva tartásban volt, másrészt pedig a fogva tartásuk megszűnt volna, amennyiben úgy dönt, hogy helyt ad az ellenük hozott büntetőítélettel szemben e bíróság elé terjesztett, hatályon kívül helyezés iránti rendkívüli jogorvoslati kérelmeknek. Ezenkívül az érintettek által benyújtott, hatályon kívül helyezés iránti említett rendkívüli jogorvoslatok kimenetele a Bíróságnak a feltett kérdésekre adott válaszaitól függ. A Bíróság tehát az

előzetes döntéshozatalra utalást hivatalból sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárásban bírálta el.

2023. szeptember 27-i Abboudnam végzés (C-58/23, [EU:C:2023:748](#))

„Előzetes döntéshozatal – A Bíróság eljárási szabályzatának 99. cikke – A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség – Menekültpolitika – A nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárások – 2013/32/EU irányelv – 22 és 23. cikk – A jogi segítségnyújtáshoz és képviselőhöz való jog – A 46. cikk (4) bekezdése – Észszerű határidő – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke – Bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz való jog – Nemzetközi védelem iránti kérelemnek, mint nyilvánvalóan megalapozatlannak, gyorsított eljárásban való elutasítása”

Egy marokkói állampolgár nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be, amelyet a Szlovén Köztársaság belügyminisztériuma határozatával gyorsított eljárásban elutasított azzal az indokkal, hogy az nyilvánvalóan megalapozatlan.

Az érintett személy jogorvoslati kérelmet terjesztett elő az említett határozattal szemben, arra hivatkozva, hogy annak nem megfelelő közlése ellentétes a hatékony jogorvoslathoz való jogával, mivel valójában csak egy nap állt rendelkezésére a keresetének előkészítésére. Ráadásul, mivel az arabon kívül nem beszél más nyelvet, és nem volt tolmácsa, elektronikusan lefordított rövid üzenetek (SMS) útján kellett kommunikálnia az ügyvédjével.

A szóban forgó nemzeti szabályozás alapján ugyanis az ilyen határozattal szembeni jogorvoslati kérelem benyújtásának határideje az e határozatról való értesítéstől számított tizenöt napról háromra csökken.

Ebben az összefüggésben az ezen elutasítással szemben benyújtott kereset tárgyában eljáró Upravno sodišče (közigazgatási bíróság, Szlovénia) azt kérdezte a Bíróságtól, hogy összeegyeztethető-e a Charta 47. cikkének első bekezdésével összefüggésben értelmezett 2013/32 irányelv 46. cikkének (4) bekezdésével az olyan nemzeti szabályozás, amely a gyorsított eljárásban hozott, a nemzetközi védelem iránti kérelmet nyilvánvalóan megalapozatlanként elutasító határozat elleni jogorvoslati kérelem előterjesztésére vonatkozóan a munkaszüneti napokat és a szabadnapokat is magában foglaló háromnapos határidőt ír elő.

A kérdést előterjesztő bíróság ezenfelül az előzetes döntéshozatalra utalás sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárásban való elbírálását kérte, azzal az indokkal, hogy egyrészt a 2013/32 irányelv 46. cikke (4) bekezdésének kért értelmezése befolyással van az előtte folyamatban lévő hasonló jogorvoslati kérelmek elbírálására, másrészt hogy a jelen ügyben felvetett jogkérdés, mivel a hatékony bírói jogorvoslathoz való jogra vonatkozik, jellegénél fogva minél gyorsabb választ tesz szükségessé.

A Bíróság elutasította ezt a kérelmet azzal az indokkal, hogy az ügyben nem teljesül a sürgősség feltétele, majd ezt követően rögzített néhány olyan szempontot, amely nem

befolyásolja a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás megindítását. Így az, hogy valamely kérdést előterjesztő bíróság által a Bírósághoz fordulást követően meghozandó határozat potenciálisan jelentős számú személyt vagy jogi helyzetet érint, önmagában nem minősül olyan kivételes körülménynek, amely sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását indokolná. Ami az arra vonatkozó indokot illeti, hogy a hatékony bírói jogorvoslat iránti jogra vonatkozó rendelkezés értelmezésére vonatkozó minden előzetes döntéshozatal iránti kérelem gyors választ követel a Bíróság részéről, úgy ítélte meg, hogy ez az indok önmagában nem lehet elégséges annak igazolásához, hogy valamely ügyet sürgősségi eljárásban bíráljanak el, tekintettel arra, hogy ez az eljárás olyan eljárási eszköznek minősül, amely a rendkívüli sürgősséggel jellemzett helyzeteket hivatott kezelni. A Bíróság emlékeztetett továbbá arra, hogy mivel a nemzeti jog értelmében az alapeljárás felperesét nem utasíthatják ki, amíg a tartózkodási engedélyét elbíráló határozat jogerőre nem emelkedett, elvethető annak kockázata, hogy őt kitoloncolják olyan országba, ahol halálra ítélik, kínozzák, vagy más embertelen bánásmódnak vagy büntetésnek vetik alá.

A kérdést előterjesztő bíróság emellett az előzetes döntéshozatalra utalás gyorsított eljárásban történő elbírálását is kérte, a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárásban történő elbírálás iránti kérelme alátámasztásául hivatkozott indokokkal azonos okokból. A Bíróság elnöke azonban a gyorsított eljárás iránti kérelmet a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelem kapcsán kifejtettekkel azonos indokok alapján elutasította.

2.3. Az alapvető jogok megsértésének veszélye

2017. február 16-i C. K. és társai ítélet (C-578/16 PPU, [EU:C:2017:127](#))

„Előzetes döntéshozatal – A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség – Határok, menekültügy és bevándorlás – A dublini rendszer – 604/2013/EU rendelet – az Európai Unió Alapjogi Chartájának 4. cikke – Embertelen vagy megalázó bánásmód – Súlyosan beteg menedékkérőnek a kérelme megvizsgálásáért felelős államnak való átadása – Azon megalapozott okok hiánya, amelyek alapján feltételezhető, hogy ebben a tagállamban rendszerszintű hiányosságok állnak fenn – Az arra a tagállamra háruló kötelezettségek, amelynek az átadást el kell végeznie”

Ebben az ügyben egy szír és egy egyiptomi állampolgár a Horvát Köztársaság által kiállított vízummal lépett be az Európai Unió területére, majd a Szlovén Köztársaságban menedéjog iránti kérelmet terjesztett elő. A szlovén hatóságok ekkor az érintettek átvételére vonatkozó megkereséssel fordultak a horvát hatóságokhoz, figyelemmel arra, hogy a „Dublin III” rendelettel összhangban a Horvát Köztársaság volt a kérelmeik megvizsgálásáért felelős tagállam. A Horvát Köztársaság elfogadta e megkeresést. Mivel ugyanakkor a szír állampolgár várandós volt, a Horvátország általi átvételt a gyermek születéséig el kellett halasztani. Ezt követően az érintettek tiltakoztak ezen átadás ellen, arra hivatkozva, hogy egyrészt az kedvezőtlen következményekkel járhat a szír

állampolgár egészségi állapotára, amely következmények esetlegesen az újszülött gyermek jólétét is érintenék, másrészt pedig hogy Horvátországban faji jellegű kijelentések és testi erőszak áldozataivá váltak. Az átadásra vonatkozó határozatot először első fokon megsemmisítették, majd a Vrhovno sodišče (legfelsőbb bíróság, Szlovénia) a fellebbezési eljárásban helybenhagyta e határozatot. Ugyanakkor az Ustavno sodišče (alkotmánybíróság, Szlovénia), amelyhez az érdekeltek fordultak, hatályon kívül helyezte e bíróság ítéletét, és visszautalta elé az ügyet.

Ebben az összefüggésben a Vrhovno sodišče (legfelsőbb bíróság) arra kérte a Bíróságot, hogy szolgáljon pontosításokkal a „Dublin III” rendelet 17. cikkében szereplő azon mérlegelési záradékot illetően, amely eltérést engedve lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy megvizsgálják a hozzájuk benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmet akkor is, ha annak megvizsgálásáért az említett rendeletben megállapított feltételek szerint nem felelősek.

Az előterjesztő bíróság emellett a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását is kérte arra hivatkozva, hogy figyelemmel a szír állampolgár egészségi állapotára, a jogállásával kapcsolatos kérdést a lehető legrövidebb határidőn belül rendezni kell. E tekintetben a Bíróság úgy ítélte meg, hogy nem volt kizárható, hogy e felpereseket a rendes előzetes döntéshozatali eljárás befejeződése előtt átadják Horvátországnak. Az előterjesztő bírósághoz intézett felvilágosításkérés²⁵ nyomán ugyanis e bíróság jelezte, hogy noha az elsőfokú bíróság elrendelte az érintetteket érintő, átadásra vonatkozó határozat végrehajtásának felfüggesztését, a nemzeti eljárás aktuális szakaszában semmiféle bírósági intézkedés nem függesztette fel e határozat végrehajtását. Következésképpen a Bíróság helyt adott a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelemnek.

2017. március 7-i X és X ítélet (nagytanács) (C-638/16 PPU, [EU:C:2017:173](#))

„Előzetes döntéshozatal – 810/2009/EK rendelet – A 25. cikk (1) bekezdésének a) pontja – Korlátozott területi érvényességű vízum – Vízum kiadása humanitárius okokból vagy nemzetközi kötelezettségek betartása végett – A »nemzetközi kötelezettségek« fogalma – Az Európai Unió Alapjogi Chartája – Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény – Genfi Egyezmény – Vízum kiadása az Alapjogi Charta 4. és/vagy 18. cikke megsértésének bebizonyosodott veszélye esetén – Kötelezettség hiánya”

Egy Szíriában élő, szír állampolgárok alkotta házaspár és három gyermekük a Szíriába való visszatérésük előtt vízumok humanitárius okokból való kiadása iránti kérelmeket nyújtottak be Belgium libanoni nagykövetségén a 810/2009 rendelet²⁶ (úgynevezett „vízumkódex”) 25. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján. E kérelmek korlátozott területi érvényességű vízumok megszerzésére irányultak, annak lehetővé tétele

²⁵ A Bíróság eljárási szabályzata 101. cikkének (1) bekezdésén alapuló kérés.

²⁶ 810/2009/EK rendelet.

érdekében, hogy a család elhagyhassa Szíriát, és ezt követően Belgiumban menedékjog iránti kérelmet nyújthasson be. A felperesek rámutattak arra, hogy egyiküket egy terrorista csoport túszul ejtette és kínzásnak vetette alá, mielőtt váltságdíj ellenében elengedte volna. A felperesek általában a szíriai biztonsági helyzet romlására, valamint arra hivatkoztak, hogy az ortodox keresztény közösséghez tartozásuk miatt üldözés veszélyének lehetnek kitéve. Kérelmeiket többek között azzal az indokkal utasították el, hogy kilencven napot meghaladóan szándékoztak Belgiumban tartózkodni, és a belga diplomáciai kirendeltségek nem képezik azon hatóságok részét, amelyek előtt a külföldiek menedékjog iránti kérelmet nyújthatnak be.

Az ezen elutasító határozattal szemben benyújtott jogorvoslati kérelem tárgyában eljáró Conseil du contentieux des étrangers-ben (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság, Belgium) ekkor kérdés merült fel az ebben az összefüggésben a tagállamokat megillető mérlegelési mozgástér terjedelmét illetően, tekintettel többek között a Chartából, és különösen az annak 4. cikkéből (kínzás és embertelen, illetve megalázó bánásmód és büntetés tilalma) és 18. cikkéből (menedékjog) eredő kötelezettségekre. Ezért előzetes döntéshozatal céljából több kérdést terjesztett a Bíróság elé.

A Conseil du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) emellett kérte az ügy sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás keretében való elbírálását. E célból többek között a szíriai fegyveres konfliktus drámai helyzetére, a felperesek gyermekeinek alacsony életkorára, ez utóbbiak különösen sebezhető profiljára, ami az ortodox keresztény közösséghez való tartozásukból ered, és azon körülményre hivatkozott, hogy kivételes sürgősségi – felfüggesztésre irányuló – eljárásban fordultak hozzá. E tekintetben pontosította, hogy ezen előzetes döntéshozatalra utalásnak az volt a hatása, hogy felfüggesztette az alapeljárást.

A Bíróság helyt adott a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelemnek. Ennek keretében hangsúlyozta, hogy nem volt vitás, hogy legalábbis a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazása iránti kérelem vizsgálatának időpontjában a felperesek embertelen vagy megalázó bánásmód valós veszélyének voltak kitéve. Márpedig a Bíróság szerint ez a körülmény olyan sürgősségi elemnek tekintendő, ami indokolja a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását.

2018. szeptember 27-i FR végzés (C-422/18 PPU, nem tették közzé, [EU:C:2018:784](#))

„Előzetes döntéshozatal – Sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás – A Bíróság eljárási szabályzatának 99. cikke – A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség – A nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárások – 2013/32/EU irányelv – 46. cikk – Az Európai Unió Alapjogi Chartája – A 18. cikk, a 19. cikk (2) bekezdése és a 47. cikk – A hatékony jogorvoslatihoz való jog – Nemzetközi védelem iránti kérelmet elutasító határozat – Másodfokú bíróságról rendelkező nemzeti szabályozás – Az elsőfokú keresetre korlátozott automatikus felfüggesztő hatály”

Egy nigériai állampolgár menedékjog iránti kérelmet nyújtott be Olaszországban. Ennek alátámasztása érdekében arra hivatkozott, hogy kénytelen volt elhagyni származási országát, miután a nemzeti hatóságoknak tudomására jutott homoszexuális kapcsolata, és ezért fennállt a letartóztatásának és fogva tartásának veszélye. A menedékjog iránti kérelmének hatáskörrel rendelkező hatóság általi elutasítását és ezen elutasító határozatnak a Tribunale di Milano (milánói bíróság, Olaszország) általi helybenhagyását követően a nigériai állampolgár egyrészt felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, másrészt pedig ideiglenes intézkedések elrendelését kérte a Tribunale di Milanótól (milánói bíróság) az e bíróság által hozott határozat végrehajtásának felfüggesztése érdekében. Márpedig a nemzeti szabályozás²⁷ értelmében e bíróságnak a felfüggesztés iránti ilyen kérelmet a határozatával szemben benyújtott felülvizsgálati kérelemben felhozott jogalapok megalapozottságának vizsgálata alapján kell elbírálnia, nem pedig annak értékelése alapján, hogy e határozat végrehajtása folytán fennáll-e az e kérelmezőnek okozott súlyos és helyrehozhatatlan kár kockázata.

A Tribunale di Milano (milánói bíróság) arról kérdezte a Bíróságot, hogy e nemzeti szabályozás összeegyeztethető-e a 2013/32 irányelvnek²⁸ a Charta hatékony jogorvoslathoz való jogot biztosító 47. cikkével összefüggésben értelmezett rendelkezéseivel.

E bíróság emellett kérte a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását. E tekintetben rámutatott arra, hogy a felperes köteles volt haladéktalanul elhagyni Olaszország területét, és bármelyik pillanatban sor kerülhetett a Nigériába való kitoloncolására, ahol ki lenne téve a halálbüntetés, a kínzás és más embertelen vagy megalázó bánásmód és büntetés komoly veszélyének. Ezenkívül a kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozta, hogy a feltett kérdésre a Bíróság által adott válasz meghatározó lehet annak eldöntésében, hogy a felperes Olaszország területén maradhat-e a felülvizsgálati kérelme elbírálásáig. Ebben az összefüggésben a Bíróság rámutatott arra, hogy nem volt kizárható, hogy a felperest a rendes előzetes döntéshozatali eljárás befejezése előtt kitoloncolják Nigériába, ezért úgy határozott, hogy helyt ad a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelemnek.

2018. október 17-i UD ítélet (C-393/18 PPU, [EU:C:2018:835](#))

„Előzetes döntéshozatal – Sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás – Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – 2201/2003/EK rendelet – A 8. cikk (1) bekezdése – Szülői felelősséggel kapcsolatos joghatóság – A »gyermek szokásos tartózkodási helye« fogalma – Fizikai jelenlétre

²⁷ A 2017. április 13-i 46. sz. törvénnyel módosított és törvénnyé alakított 2017. február 17-i decreto-legge n. 13 – Disposizioni urgenti per l'accelerazione dei procedimenti in materia di protezione internazionale, nonche' per il contrasto dell'immigrazione illegaléval (a nemzetközi védelemmel kapcsolatos eljárások felgyorsítására és az illegális bevándorlással szembeni küzdelemre vonatkozó sürgős rendelkezések megállapításáról szóló 13. sz. törvényrendelet, a GURI 2017. február 17-i 40. száma) módosított 2008. január 25-i Decreto legislativo n. 25 – Attuazione della direttiva 2005/85/CE recante norme minime per le procedure applicate negli Stati membri ai fini del riconoscimento e della revoca dello status di rifugiato (a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól szóló 2005/85/EK irányelv végrehajtásáról szóló 25. sz. törvényrendelet, a GURI 2008. február 16-i 40. száma).

²⁸ 2013/32/EU irányelv.

vonatkozó követelmény – Az anya és a gyermek harmadik államban, az anya akarata ellenére történő visszatartása – Az anya és a gyermek alapvető jogainak megsértése”

Egy brit állampolgárral kötött házasságát követően egy bangladesi állampolgár vízumot kapott, amely lehetővé tette számára az Egyesült Királyságban való letelepedést. Ezt követően a házaspár Bangladesbe utazott a bangladesi állampolgár terhességének idejére. Lányuk Bangladesben született, és soha nem tartózkodott az Egyesült Királyságban, ahova az apa egyedül tért vissza. Az anya állításai szerint – amelyeket az apa vitat – ez utóbbi család módon rávette arra, hogy egy harmadik országban szülje meg a gyermekét, és ezt követően őt arra kényszerítette, hogy a gyermekkel továbbra is ezen országban maradjon, ahol nincs gáz, villany, tiszta víz, semmilyen jövedelmet nem kap, és a közösség megbélyegzi őt. Az anya ezért keresetet indított a High Court of Justice (England & Wales), Family Division (felsőbíróság [Anglia és Wales], családjogi kollégium, Egyesült Királyság) előtt annak érdekében, hogy a gyermeket e bíróság védelme alá helyezték, és elrendeljék az Egyesült Királyságba való visszatérésüket.

E bíróság szerint először is azt kellett eldönteni, hogy rendelkezik-e joghatósággal a gyermekre vonatkozóan határozatot hozni, ami azon kérdés eldöntésével jár együtt, hogy a gyermek úgy tekintendő-e, mint aki a 2201/2003 rendelet 8. cikkének (1) bekezdése értelmében vett szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik az Egyesült Királyságban, jóllehet még soha nem járt e tagállamban. Az említett bíróság ezenfelül arra keresi a választ, hogy az ügy körülményei, különösen az apa magatartása és az anya, illetve a gyermek alapvető jogainak megsértése hatással van-e a „szokásos tartózkodási hely” e fogalmára.

Az előterjesztő bíróság emellett kérte a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását, amely kérelemnek a Bíróság helyt adott. E tekintetben a Bíróság rámutatott arra, hogy amennyiben bizonyítást nyer, hogy az apa valóban kényszerítette az anyát, a gyermek testi-lelki egészsége nagy fokú veszélynek van kitéve. A gyermekre vonatkozó bírósági határozatok meghozatalának bármely késedelmé a fennálló helyzet meghosszabbodását jelentené, és így komoly, sőt helyrehozhatatlan kárt okozhatna a gyermek fejlődésében. A Bíróság ezt követően rámutatott arra, hogy az Egyesült Királyságba történő esetleges visszatérés esetén ez a késedelem azt a kockázatot is magában hordozná, hogy sérül a gyermeknek az új családi és társadalmi környezetébe való beilleszkedése. Végül a Bíróság hangsúlyozta, hogy nagyon kicsi (az előzetes döntéshozatalra utaló határozat meghozatalának időpontjában tizennégy hónapos) gyermekről van szó, aki ezért a fejlődése szempontjából különösen érzékeny szakaszban van.

2020. május 14-i Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Délalföldi Regionális Igazgatóság ítélet (C-924/19 PPU és C-925/19 PPU, [EU:C:2020:367](#))

„Előzetes döntéshozatal – Menekültügyi és bevándorlási politika – 2013/32/EU irányelv – Nemzetközi védelem iránti kérelem – A 33. cikk (2) bekezdése – Elfogadhatatlansági okok – 40. cikk

– Ismételt kérelmek – 43. cikk – A határon folytatott eljárások – 2013/33/EU irányelv – A 2. cikk h) pontja, valamint 8. és 9. cikk – Őrizet – Jogszerűség – 2008/115/EU irányelv – 13. cikk – Hatékony jogorvoslati lehetőségek – 15. cikk – Őrizet – Jogszerűség – Hatékony jogorvoslatihoz való jog – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke – Az uniós jog elsőbbségének elve”

Ebben az ügyben a Magyarországra Szerbián keresztül érkező afgán és iráni állampolgárok kértek menedékjogot a szerbiai határon található röszkei tranzitónában. Kérelmeiket a magyar jog alapján mint elfogadhatatlanokat elutasították, és a Szerbiába való kiutasításról szóló határozatokat hoztak. A szerb hatóságok azonban megtagadták az érintettek Szerbia területére való visszafogadását azon az alapon, hogy nem teljesülnek az Unióval megkötött visszafogadási megállapodásban előírt feltételek. E döntést követően a magyar hatóságok nem vizsgálták érdemben a fent említett kérelmeket, hanem az eredeti kiutasítási határozatokban említett célországot módosították, és azt az érintettek saját származási országával váltották fel. A kérelmezők vitatták e módosító határozatokat, kifogásukat azonban elutasították. Annak ellenére, hogy a magyar jog nem biztosít jogorvoslatot, az érintettek bírósághoz fordultak a határozatok megsemmisítése és a menekültügyi hatóság új menekültügyi eljárás lefolytatására kötelezése iránt. Emellett a röszkei tranzitónában való elhelyezésükkel és ott-tartásukkal kapcsolatos mulasztási kereseteket is benyújtottak. Először ugyanis e tranzitónának a menedékkérők számára fenntartott szektorában kellett tartózkodniuk, majd pedig néhány hónappal később arra kötelezték őket, hogy e tranzitóna azon harmadik országbeli állampolgárok számára fenntartott szektorában tartózkodjanak, akiknek a menedékjog iránti kérelmét elutasították, jelenleg is ebben a szektorban tartózkodnak.

Az ezen elutasító határozat elleni jogorvoslat tárgyában eljáró Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Magyarország) ekkor a Bírósághoz fordult a 2013/32/EU irányelv²⁹ és a 2013/33/EU irányelv³⁰ értelmezése érdekében, többek között a következő kérdésekkel kapcsolatban: az olyan migránsok harmadik ország általi visszafogadása megtagadásának következményei, akiknek a nemzetközi védelem iránti kérelmét elfogadhatatlannak nyilvánították; a tranzitónában való elhelyezésüknek az őrizetre vonatkozó uniós jogi rendelkezések tekintetében történő minősítése, valamint a különösen a nemzeti bíróság által hozott ideiglenes intézkedések elfogadása révén számukra biztosított hatékony bírói jogvédelemhez való joguk.

A kérdést előterjesztő bíróság a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását is kérte azzal az indokkal, hogy az alapeljárás felperesei meg voltak fosztva szabadságuktól. Arra is hivatkozott, hogy az őrizet körülményei megterhelők voltak, különösen a felperesek némelyikének előrehaladott életkora és egészségi problémái, valamint egy kiskorú mentális egészségének romlása miatt, aki apjával a röszkei tranzitóna azon harmadik országbeli állampolgárok számára fenntartott szektorában

²⁹ 2013/32/EU irányelv.

³⁰ 2013/33/EU irányelv.

tartózkodott, akiknek a menedékjog iránti kérelmét elutasították. Az említett bíróság egyebekben jelezte, hogy a Bíróság által az előterjesztett kérdésekre adott válaszok közvetlen és meghatározó hatással lesznek az alapügyek kimenetelére, és különösen az alapeljárások felpereseivel szemben alkalmazott őrizet fenntartására.

A Bíróság helyt adott a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelemnek, többek között a menedékjoggal összefüggésben biztosított alapvető jogok (a Charta 18. és 19. cikke) megsértésének veszélyére, valamint az egyik érintett állampolgár, egy kiskorú gyermek mentális egészségére hivatkozva. A Bíróság rámutatott, hogy az alapeljárások felperesei a származási országukba való kitoloncolásukat elrendelő határozat hatálya alatt álltak, így annak ellenére rövid határidőn belül visszaküldhetők voltak ezen országokba, hogy – a kérdést előterjesztő bíróság szerint – bíróság soha nem vizsgálta az említett felperesek menedékjog iránti kérelmét alátámasztó okok megalapozottságát. Következésképpen nem zárható ki, hogy e határozatok alapján – amelyeket helybenhagytak azok a végzések, amelyek hatályon kívül helyezését a kérdést előterjesztő bíróság előtt kérik – az alapeljárások felpereseit az előtt utasítják ki származási országukba, hogy lezárulna egy olyan előzetes döntéshozatal iránti eljárás, amelyet nem sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás keretében folytattak le, valamint hogy e kiutasítás következtében a Charta 18. cikkével és 19. cikkének (2) bekezdésével ellentétes bánásmódnak lesznek kitéve. Ezen túlmenően, tekintettel arra, hogy az ezen ügy alapjául szolgáló alapeljárás egyik felperese kiskorú volt, akinek mentális és pszichés egészsége a röszkei tranzitónában való tartózkodása miatt romlott, a bírósági határozat meghozatalával kapcsolatos késedelem meghosszabbítaná az aktuális helyzetet, így módon pedig azzal a kockázattal járna, hogy súlyos, akár helyrehozhatatlan kárt okoz e gyermek fejlődésében.

2022. január 20-i Landeshauptmann von Wien (A „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás elvesztése) ítélet (C-432/20, [EU:C:2022:39](#))

„Előzetes döntéshozatal – A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség – Bevándorlási politika – 2003/109/EK irányelv – A 9. cikk (1) bekezdésének c) pontja – A huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgár jogállás elvesztése – Az Európai Unió területétől 12 egymást követő hónapnyi időtartamon át tartó távollét – E távolléti időtartam megszakadása – Jogellenes és rövid időtartamú tartózkodások az Unió területén”

Az alapeljárás egy kazah állampolgár és a Landeshauptmann von Wien (Bécs tartományfőnöke, Ausztria) között folyt annak tárgyában, hogy ez utóbbi megtagadta a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező felperes tartózkodási engedélyének meghosszabbítását.

A kérdést előterjesztő bíróság, a Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság, Ausztria) megállapította, hogy ugyan az alapeljárás felperese 2013 és 2018 között soha nem tartózkodott tizenkét egymást követő hónapon át az Unió területén kívül, azonban évente csak néhány napig tartózkodott az Unió területén. Ez a csekély jelenlét indokolta

tehát a tartózkodási engedélye meghosszabbításának megtagadását. Ezzel összefüggésben a felperes az Európai Bizottság jogszerű migrációért felelős szakértői csoportja által végzett jogi elemzést nyújtott be, amely szerint kizárólag az Unió területétől való 12 egymást követő hónapon keresztül fennálló fizikai távollét eredményezi a 2003/109 irányelv³¹ 9. cikke (1) bekezdésének c) pontja alapján a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás elvesztését, függetlenül az érintett kérelmező Unió területén való tényleges letelepedésétől vagy szokásos tartózkodási helyétől. A kérdést előterjesztő bíróság úgy vélte, hogy ez az elemzés alátámasztotta az alapeljárás felperesének érvelését, amely szerint még az ügyben szereplőhöz hasonló, rövid időtartamú tartózkodás is elegendő lenne a 2003/109 irányelv szerinti „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás megőrzéséhez.

Ezzel összefüggésben a Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság, Ausztria) azokról a feltételekről kérdezte a Bíróságot, amelyeket a 2003/109 irányelv 9. cikke (1) bekezdésének c) pontja ír elő a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgár jogállás nemzeti hatóságok általi visszavonására vonatkozóan.

Ezenkívül a kérdést előterjesztő bíróság azt kérte, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet sürgősségi eljárásban bírálják el, rámutatva többek között arra, hogy az alapeljárás felperese, valamint felesége és négy kiskorú gyermeke végső soron az Egyesült Királyság több évig érvényes tartózkodási engedélye alapján telepedett le ebben az államban. Az alapeljárás felperese ugyanakkor vissza kívánt telepedni Ausztriába, és szerette volna, hogy családtagjai csatlakozzanak hozzá a családtagjai, mivel az ilyen eljárás a hatályos nemzeti szabályozás szerint azt feltételezi, hogy először is állapítsák meg, hogy még rendelkezik a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező jogálláshoz való joggal. A Bíróság a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelem elutasítása során rámutatott, hogy a kérdést előterjesztő bíróság nem fejtette ki kellőképpen azokat a körülményeket, amelyek lehetővé teszik annak megállapítását, hogy az ügyben sürgősen határozni kell. Így a bíróság nem hivatkozott többek között arra a veszélyre, hogy az alapeljárás felperese és családtagjai az Egyesült Királyságban vagy Ausztriában kiutasítást elrendelő intézkedések hatálya alá tartoznak, sem olyan helyzetre, amelyben alapvető jogaik – mint például a családi élethez való jog – tiszteletben tartása veszélybe kerülne.

---

³¹ 2003/109/EK irányelv.

II. A gyorsított eljárás

1. A gyorsított eljárás alkalmazását igazoló indokok

1.1. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben értelmezni kért terület jellege és érzékenysége

2008. február 22-i Kozłowski végzés (C-66/08, [EU:C:2008:116](#))³²

„Gyorsított eljárás”

Az alapügy egy lengyel állampolgárra vonatkozott, aki több éve – jöllehet nem folyamatosan és valószínűleg jogellenesen – Németországban tartózkodott, ahol az eljárás időpontjában éppen a börtönbüntetését töltötte. Ezen állampolgárra vonatkozóan egy lengyel bíróság európai elfogatóparancsot bocsátott ki a korábban vele szemben kiszabott szabadságvesztés–büntetés végrehajtása céljából. Ebben az összefüggésben az Oberlandesgericht Stuttgart (stuttgarti regionális felsőbbíróság, Németország), amelynek az érintett személy lengyel igazságügyi hatóságok részére történő átadásáról kellett határoznia, a 2002/584 kerethatározat 4. cikkének 6. pontjában szereplő, tartózkodási helyre vagy lakóhelyre vonatkozó feltétel értelmezésével kapcsolatos kérdést vetett fel. E rendelkezés ugyanis az európai elfogatóparancs végrehajtása megtagadásának mérlegelhető okaként rendelkezik arról, ha a keresett személy „a végrehajtó tagállamban tartózkodik, vagy annak állampolgára vagy lakosa”, és ez az állam vállalja a külföldi büntetés végrehajtását.

Az Oberlandesgericht Stuttgart (stuttgarti regionális felsőbbíróság) egyébiránt az előzetes döntéshozatalra utalás sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárásban való elbírálására kérte a Bíróságot azon okból kifolyólag, hogy az érintett személy Németország területén való fogva tartása hamarosan megszűnik, és emellett előfordulhat, hogy idő előtt szabadon bocsátják.

A Bíróság elnöke, miután megállapította, hogy a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás – amely ebben az ügyben nem volt alkalmazható – iránti kérelmet gyorsított eljárás³³ iránti kérelemnek kell tekinteni, rámutatott arra, hogy ezen ügy az európai jogalkotó egyik érzékeny tevékenységi területére vonatkozó és az európai elfogatóparancs működésének központi elemeit érintő értelmezési problémákat vet fel, amelyek tekintetében a Bíróságnak most először kell állást foglalnia. A kért értelmezés ugyanis általános következményekkel járhat mind az európai elfogatóparancs keretében együttműködni hivatott hatóságok, mind pedig a bizonytalan helyzetben lévő keresett személyek jogaira nézve. Emellett a Bíróság elnöke úgy ítélte meg, hogy a gyors válasz

³² Lásd még: 2008. július 17-i Kozłowski ítélet (nagytanács) (C-66/08, [EU:C:2008:437](#)).

³³ Lásd fentebb: a jelen tájékoztató „A sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás” című I. részének „1. A sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazási köre” című szakasza.

révén a végrehajtó igazságügyi hatóság a lehető legjobb feltételek mellett határozhatna a hozzá intézett, átadás iránti megkeresésről, és így minél hamarabb eleget tehetne a 2002/584 kerethatározatból eredő kötelezettségeinek. A Bíróság elnöke ezért az ügy gyorsított eljárásban való elbírálása mellett döntött.

1.2. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyát képező jogbizonytalanság különös súlyossága

2012. október 4-i Pringle végzés (C-370/12, [EU:C:2012:620](#))³⁴

„Gyorsított eljárás”

Ez az ügy az európai stabilizációs mechanizmus (ESM) azt követő létrehozásának összefüggésébe illeszkedik, hogy a pénzügyi válság 2010-ben elérte az euróövezetet. E nemzetközi pénzügyi intézménynek ugyanis az a célja, hogy pénzügyi forrásokat mozgósítson, és stabilitási támogatást nyújtson a súlyos finanszírozási zavarokkal küzdő, illetve ilyen zavarok veszélyének kitétt tagállamok számára. Ebben az ügyben egy ír parlamenti képviselő keresetet indított az ír kormány ellen. A 2011/199 határozat³⁵ érvénytelenségére hivatkozott, és egyébiránt azt állította, hogy Írország – az európai stabilitási mechanizmus létrehozásáról szóló, 2012. február 2-án kötött szerződés³⁶ ratifikálásával, jóváhagyásával vagy elfogadásával – az Európai Unió alapját képező Szerződésekkel összeegyeztethetetlen kötelezettségeket vállalna.

Ebben az összefüggésben a Supreme Court (legfelsőbb bíróság, Írország) a Bírósághoz fordult, és kérte a gyorsított eljárás alkalmazását arra hivatkozva, hogy az ESM-Szerződés Írország általi, megfelelő időben történő ratifikációja kiemelt fontosságú volt az európai stabilizációs mechanizmus más tagjai – különösen a pénzügyi támogatást igénylő tagok – számára. Bár időközben Írország az ESM-Szerződést aláíró valamennyi más tagállamhoz hasonlóan ratifikálta e szerződést, a Bíróság elnöke jelezte, hogy az ezen ügyben előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések rámutattak az e szerződés érvényességét övező bizonytalanságra. A Bíróság elnöke, hangsúlyozva a szerződés megkötését övező, a pénzügyi válsággal összefüggő rendkívüli körülményeket, úgy ítélte meg, hogy a gyorsított eljárás alkalmazása szükséges volt ahhoz, hogy minél hamarabb megszüntessék az ESM-Szerződés céljára – vagyis az euróövezet pénzügyi stabilitásának megőrzésére – sérelmes bizonytalanságot.

³⁴ Lásd még: 2012. november 27-i Pringle ítélet (C-370/12, [EU:C:2012:756](#)).

³⁵ 2011/199/EU határozat.

³⁶ Az európai stabilizációs mechanizmust a 2012. február 2-án Brüsszelben (Belgium) a Belga Királyság, a Németországi Szövetségi Köztársaság, az Észt Köztársaság, Írország, a Görög Köztársaság, a Spanyol Királyság, a Francia Köztársaság, az Olasz Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Luxemburgi Nagyhercegség, Málta, a Holland Királyság, az Osztrák Köztársaság, a Portugál Köztársaság, a Szlovén Köztársaság, a Szlovák Köztársaság és a Finn Köztársaság között kötött szerződés hozta létre. E szerződés 2012. szeptember 27-én lépett hatályba.

2017. február 15-i Mengesteab végzés (C-670/16, [EU:C:2017:120](#))³⁷ és Jafari végzés (C-646/16, [EU:C:2017:138](#))³⁸

„Gyorsított eljárás”

A Mengesteab ügyben (C-670/16) egy eritreai állampolgár menedéket kért a német hatóságoknál, amelyek menedékkérőként való jelentkezésről szóló igazolást állítottak ki részére, tekintettel arra, hogy a német jog³⁹ e tekintetben különbséget tesz a menedékkérésben megnyilvánuló, és az ilyen igazolás kiállításának alapjául szolgáló eljárási cselekmény és a hivatalos menedékjog iránti kérelem benyújtása között. Amikor az érintettnek végül kilenc hónappal később módja volt e kérelem benyújtására, a német hatóságok az átvételére irányuló megkereséssel fordultak az olasz hatóságokhoz, mivel a „Dublin III” rendelet alapján az Olasz Köztársaság volt a kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam. Az érintett személy menedékjog iránti kérelmét ezért elfogadhatatlanként elutasították, és elrendelték az Olaszországnak történő átadását. Az átadásról szóló e határozattal szemben benyújtott keresetet elbíráló Verwaltungsgericht Minden (mindeni közigazgatási bíróság, Németország) kérdései egyrészt a menedékkérő azon lehetőségére vonatkoztak, hogy hivatkozzon az átvétel iránti megkeresés előterjesztésére biztosított határidők lejártára, másrészt pedig e határidők számításának módjára. A „Dublin III” rendelet 21. cikkének (1) bekezdésével összhangban ugyanis a megjelölt határidők be nem tartása esetén a kérelem megvizsgálásáért való felelősség azon tagállamra száll át, amelynél a kérelmet benyújtották. A Verwaltungsgericht Minden (mindeni közigazgatási bíróság) ugyanakkor megállapította, hogy az ilyen késedelmek Németországban rendkívül gyakoriak voltak, mivel 2015 óta szokatlanul megemelkedett a menedékkérők száma.

A Jafari ügyben (C-646/16) egy afgán család tagjai átlépték a Szerbia és Horvátország közötti határt. Ezt követően a horvát hatóságok megszervezték e személyek szlovén határig történő szállítását annak érdekében, hogy segítsenek nekik más tagállamokba a célból eljutni, hogy ott nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtsanak be; a család e kérelmet Ausztriában nyújtotta be. Mivel azonban a „Dublin III” rendelet úgy rendelkezik, hogy az a tagállam a felelős, amelynek a külső határát szabálytalanul átlépték, az osztrák hatóságok az érintett személyek átvétele iránti megkereséssel fordultak a horvát hatóságokhoz. A család kérelmeit ezért elutasították, és elrendelték a Horvátországnak való átadásukat. Az e határozatokkal szemben benyújtott kereset tárgyában eljáró Verwaltungsgerichtshof (legfelsőbb közigazgatási bíróság, Ausztria) arról kérdezte a Bíróságot, hogy miként kell alkalmazni a „Dublin III” rendelet 12. és 13. cikkében előírt, a tartózkodásra jogosító engedélyek vagy vízumok kiadására, valamint a beutazásra és/vagy tartózkodásra vonatkozó kritériumokat.

³⁷ Lásd még: 2017. július 26-i Mengesteab ítélet (nagytanács) (C-670/16, [EU:C:2017:587](#)).

³⁸ Lásd még: 2017. július 26-i Jafari ítélet (nagytanács) (C-646/16, [EU:C:2017:586](#)).

³⁹ Az Asylgesetz (a menedékjogról szóló törvény) 2008. szeptember 2-án közzétett változata (BGBl. 2008. I, 1798. o.).

Az előterjesztő bíróságok mindkét esetben kérték a gyorsított eljárás alkalmazását, amely kérelmeknek a Bíróság elnöke helyt adott.

E két ügyben a Bíróság elnöke először is emlékeztetett arra, hogy önmagában az a tény, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló bíróságnak a Bírósághoz fordulást követően meghozni szükséges határozata esetlegesen sok személyt vagy számos jogviszonyt érint, nem minősülhet a gyorsított eljárás alkalmazásának indokolására alkalmas rendkívüli körülménynek (2017. február 15-i Mengesteab végzés, C-670/16, [EU:C:2017:120](#), 10. pont; Jafari végzés, C-646/16, [EU:C:2017:138](#), 10. pont).

Hozzátette azonban, hogy e megfontolás ebben az ügyben nem lehet meghatározó jelentőségű, mivel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések által érintett ügyek száma olyannyira magas, hogy az ezen ügyek kimenetelével kapcsolatos bizonytalanság azzal a veszéllyel jár, hogy akadályozza a „Dublin III” rendelet által létrehozott rendszer működését, és következésképpen meggyengíti az európai uniós jogalkotó által az EUMSZ 78. cikk alapján létrehozott közös európai menekültügyi rendszert. Egyrészt ugyanis ezen ügyek hátteréül egy olyan, korábban nem tapasztalt helyzet szolgált, amelyet a Németországban, Ausztriában és általában az Unióban – a szóban forgó ügy körülményeihez hasonló körülmények között – benyújtott menedékjog iránti kérelmek kivételesen magas száma jellemez. Másrészt ezek az ügyek az említett helyzettel közvetlenül összefüggő, a „Dublin III” rendelet által létrehozott rendszer központi elemeire vonatkozó értelmezési problémákat vetnek fel, amelyekről a Bíróságnak most először kell nyilatkoznia. A Bíróság válasza tehát általános következményekkel járhat az e rendelet alkalmazása érdekében együttműködni hivatott nemzeti hatóságokra nézve (2017. február 15-i Mengesteab végzés, C-670/16, [EU:C:2017:120](#), 11–13. pont; Jafari végzés, C-646/16, [EU:C:2017:138](#), 11–13. pont).

A Bíróság elnöke szerint ebből az következik, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló menedékjog iránti kérelmek megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározásával kapcsolatos bizonytalanság miatt a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságoknak nincs lehetőségük előírni az ahhoz szükséges igazgatási és költségvetési intézkedéseket, hogy az uniós jogból és az érintett tagállamok nemzetközi kötelezettségvállalásaiból fakadó követelményekkel összhangban biztosítsák e kérelmek vizsgálatát, és adott esetben a felelősségük alá tartozó menedékkérők befogadását. A válsággal összefüggő ezen kivételes helyzetben a gyorsított eljárás alkalmazása szükséges ahhoz, hogy minél hamarabb megszüntessék a Charta 18. cikkének tiszteletben tartásához hozzájáruló közös európai menekültügyi rendszer megfelelő működésére sérelmes e bizonytalanságot (2017. február 15-i Mengesteab végzés, C-670/16, [EU:C:2017:120](#), 15. és 16. pont; Jafari végzés, C-646/16, [EU:C:2017:138](#), 14. és 15. pont).

2017. február 28-i M. A. S. és M. B. végzés (C-42/17, [EU:C:2017:168](#))⁴⁰

„Gyorsított eljárás”

Két olasz bíróság alkotmányossági kérdést terjesztett a Corte costituzionale (alkotmánybíróság, Olaszország) elé, mivel a Taricco és társai ítéletben⁴¹ kimondott szabály alkalmazása esetén felmerült a jogszerűség elvének az előttük folyamatban lévő büntetőeljárások keretében való esetleges megsértése. Emlékeztetőül, ebben az ítéletben a Bíróság megállapította, hogy az általa azonosított két esetben a hozzáadottérték-adó (a továbbiakban: héa) területén elkövetett bűncselekményekre alkalmazandó olasz elévülési szabályok sérthették az EUMSZ 325. cikk (1) és (2) bekezdése által a tagállamokra rótt kötelezettségeket. A Bíróság így megállapította, hogy ilyen esetekben a nemzeti bíróság feladata, hogy biztosítsa az EUMSZ 325. cikk (1) és (2) bekezdésének teljes érvényesülését, szükség esetén mellőzve a nemzeti jog vonatkozó rendelkezéseinek alkalmazását.

Az ezen ítéletben kimondott szabálynak megfelelően az olasz bíróságok ebben az ügyben úgy vélték, hogy nem kell figyelembe venniük a codice penale (olasz büntető törvénykönyv) által előírt elévülési időt, és így érdemben kell határozniuk. A Corte costituzionalénak (alkotmánybíróság) ugyanakkor kétségei voltak afelől, hogy ez a megoldás összeegyeztethető-e a bűncselekmények és büntetések törvényességének az olasz alkotmányban szereplő és e bíróság által értelmezett elvével, mivel ez az elv megköveteli, hogy a büntetőjogi rendelkezések pontosan meghatározottak legyenek, és ne legyen visszaható hatályuk.

A Corte costituzionale (alkotmánybíróság) az előzetes döntéshozatalra utalás gyorsított eljárásban való elbírálását kérte az uniós jog értelmezésével kapcsolatos, nagy fokú bizonytalansággal jellemzett helyzetre hivatkozva, amely bizonytalanság kihat a folyamatban lévő büntetőeljárásokra, és amelyet ezért sürgősen meg kell szüntetni. E tekintetben a Bíróság elnöke rámutatott arra, hogy a rövid határidőn belüli válaszadás alkalmas e bizonytalanságok elosztatására, és a gyorsított eljárás alkalmazását indokolta az is, hogy e bizonytalanságok a nemzeti alkotmányjog és uniós jog alapvető kérdéseit érintették.

---

⁴⁰ Lásd még: 2017. december 5-i M. A. S. és M. B. ítélet (nagytanács) (C-42/17, [EU:C:2017:936](#)).

⁴¹ 2015. szeptember 8-i Taricco és társai ítélet (C-105/14, [EU:C:2015:555](#)).

**2018. szeptember 26-i Zakład Ubezpieczeń Społecznych végzés (C-522/18, [EU:C:2018:786](#)) és
2018. november 15-i Bizottság kontra Lengyelország végzés (C-619/18, [EU:C:2018:910](#))**

„Gyorsított eljárás”

Ez a két ügy egy új lengyel törvény⁴² uniós joggal való összeegyeztethetőségére vonatkozott. E törvény, amely 2018. április 3-án lépett hatályba, 70 évről 65 évre csökkentette a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) bíráinak nyugdíjkorhatárát, és meghatározta azon feltételeket, amelyek mellett e bírák adott esetben továbbra is betölthették a tisztségüket. E tekintetben e törvény egyrészt előírja, hogy azokra a hivatalban lévő bírásra alkalmazandó, akiket a törvény hatálybalépése előtt neveztek ki a Sąd Najwyższyra (legfelsőbb bíróság), másrészt pedig, hogy a Lengyel Köztársaság elnöke diszkrecionális jogkörrel rendelkezik e bírák aktív szolgálatának a 65. életévük betöltését követő meghosszabbítására.

A Zakład Ubezpieczeń Społecznych (C-522/18) ügyben a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) rendes ítélező testülete a határozathozatal előtt kérdéseket intézett e bíróság kibővített tanácsához. E kérdések vizsgálatának kezdeti szakaszában a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) rámutatott arra, hogy az említett törvény potenciálisan érintheti a kibővített tanács tagjaiként eljáró két bíró tisztségét. A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) kibővített tanácsa ugyanakkor hangot adott e törvény uniós joggal való összeegyeztethetőségével kapcsolatos kétségeinek, különösen, ami a jogállamiságnak, a bírák elmozdíthatatlanságának és a bírói függetlenségnek, valamint az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalma elvének az esetleges megsértését illeti. Emellett szükségesnek tartotta bizonyos kérdések Bíróság általi tisztázását, és ennek érdekében előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesztett elő. Kérte továbbá a gyorsított eljárás alkalmazását arra hivatkozva, hogy az uniós jog kért értelmezése kulcsfontosságú ahhoz, hogy e bíróság jogszerűen és a jobbiztonság elvével összhangban gyakorolhassa az igazságszolgáltatási feladatait (2018. szeptember 26-i Zakład Ubezpieczeń Społecznych végzés, C-522/18, [EU:C:2018:786](#), 12. pont).

Ezzel párhuzamosan a Bizottság kontra Lengyelország ügyben (C-619/18) a Bizottság az EUMSZ 258. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetet indított a Lengyel Köztársaság ellen, mivel úgy vélte, hogy az említett törvény elfogadásával e tagállam nem teljesítette az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből és a Charta 47. cikkéből eredő kötelezettségeit. A Bizottság emellett kérte ezen ügy gyorsított eljárásban való elbírálását, különösen az arra vonatkozó kétségeire tekintettel, hogy a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) képes-e továbbra is az összes jogalanyt megillető, független bírósághoz való fordulás alapvető jogát tiszteletben tartva ítélezni (2018. november 15-i Bizottság kontra Lengyelország végzés, C-619/18, [EU:C:2018:910](#), 20. pont).

⁴² 2017. december 8-i Ustawa o Sądzie Najwyższym (a legfelsőbb bíróságról szóló törvény, Dz. U., 2018., poz. 5.).

A Bíróság elnöke helyt adott e két kérelemnek, és hangsúlyozta a kérdést előterjesztő bíróság és a Bizottság részéről felmerült bizonytalanság súlyosságát, valamint rámutatott arra, hogy a rövid határidőn belüli válaszadás alkalmas e bizonytalanságok eloszlatására.

Ami a bizonytalanságok súlyosságát illeti, a Bíróság elnöke megállapította, hogy ezek az uniós jog alapvető – többek között a bírói függetlenséggel kapcsolatos – kérdéseit érintik, és e bizonytalanságok kiterjednek azon lehetséges hatásokra is, amelyeket e jog értelmezése gyakorolhat magára a lengyel legfelsőbb bíróság összetételére és működésére. E tekintetben a Bíróság elnöke egyrészt emlékeztetett arra, hogy a bírák függetlenségére vonatkozó követelmény a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog lényegéből következik, amely döntő jelentőségű a jogalanyok uniós jogból eredő valamennyi joga védelmének biztosítása és a tagállamok EUSZ 2. cikkben felsorolt közös értékeinek, különösen pedig a jogállamiság értékének a megőrzése szempontjából. Másrészt a Bíróság elnöke hangsúlyozta, hogy az ezen ügyeket övező bizonytalanságok hatást gyakorolhatnak az igazságügyi együttműködés rendszerének működésére is, amelynek megtestesülése az EUMSZ 267. cikkben előírt előzetes döntéshozatali eljárás, amely az európai uniós bírósági rendszer sarokköve. Elengedhetetlen ugyanis a nemzeti bíróságok és különösen a végső fokon eljáró bíróságok – mint a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) – függetlensége (2018. szeptember 26-i Zakład Ubezpieczeń Społecznych végzés, C-522/18, [EU:C:2018:786](#), 15. pont; 2018. november 15-i Bizottság kontra Lengyelország végzés, C-619/18, [EU:C:2018:910](#), 21., 22. és 25. pont).

Egyébiránt meg kell jegyezni, hogy a Bizottság kontra Lengyelország végzésében⁴³ a Bíróság elnöke a Lengyel Köztársaság azon állítására is választ adott, amely szerint a gyorsított eljárás alkalmazása hatással lenne a védelemhez való jogára. A Lengyel Köztársaság ugyanis kifogásolta, hogy az alperes tagállamnak valamennyi érvét egyetlen beadványban kell előterjesztenie, és az eljárás nem biztosít lehetőséget válasz és viszonzválasz benyújtására. Azt is előadta, hogy a Bizottság késedelmesen fordult a Bírósághoz, és e késelem nem ellensúlyozható az eljárási jogainak ilyen módon történő korlátozásával. A Bíróság elnöke emlékeztetett arra, hogy kétségtelen, hogy a gyorsított eljárás alkalmazása esetén a keresetlevelet és az ellenkérelmet kizárólag abban az esetben lehet válasszal és viszonzválasszal kiegészíteni, ha azt a Bíróság elnöke az előadó bíró és a főtanácsnok meghallgatását követően szükségesnek tartja. Ugyanakkor azt feltételezve, hogy nem engedélyezett a válasz benyújtása, nem világos, hogy ilyen válasz, és így a keresetlevélben szereplőket kiegészítő érvek és fejtegetések hiányában, amelyekre az alperes az ellenkérelmében könnyen válaszolhatott, az említett alperes hogyan állíthatja azt, hogy a védelemhez való joga sérül azáltal, hogy nem tud viszonzválaszt benyújtani. Ezenkívül a Bíróság elnöke emlékeztetett arra, hogy a Bíróság előtti kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárások előtt pert megelőző eljárásra

⁴³ 2018. november 15-i Bizottság kontra Lengyelország végzés (C-619/18, [EU:C:2018:910](#)).

kerül sor, amelynek során a feleknek lehetőségük van előadni és kidolgozni azt az érvelést, amelyet ezt követően adott esetben ki kell fejteniük a Bíróság előtt.

2018. október 19-i Wightman és társai végzés (C-621/18, [EU:C:2018:851](#))⁴⁴

„Gyorsított eljárás”

Ezen ügy előterjesztésére azt követően került sor, hogy a Prime Minister (miniszterelnök, Egyesült Királyság) az EUSZ 50. cikk alapján 2017. március 29-én bejelentette Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Unióból való kilépésre irányuló szándékát. Ebben az összefüggésben az alapeljárás felperesei, akik között szerepel a Parliament of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland (Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának parlamentje) egy tagja, a Scottish Parliament (skót parlament, Egyesült Királyság) két tagja és három európai parlamenti képviselő, bírósági felülvizsgálat iránti keresetet indítottak egy azt megállapító ítélet meghozatala érdekében, hogy az említett bejelentés visszavonható-e egyoldalúan, és ha igen, akkor mikor és hogyan.

A Court of Session, Inner House, First Division (Scotland) (legfelsőbb polgári bíróság, fellebbviteli kollégium, első tanács [Skócia], Egyesült Királyság), amelyhez e kereset elutasításával szemben fordultak, helyt adott az alapeljárás felpereseinek előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére irányuló kérelmének. E bíróság az elsőfokú bírósággal szemben úgy vélte, hogy nem elméleti jellegű és nem is idő előtti azt a kérdést feltenni a Bíróságnak, hogy lehetséges-e, hogy valamely tagállam az EUSZ 50. cikk (2) bekezdésében szereplő kétéves időszak vége előtt egyoldalúan visszavonja az e cikk alapján tett bejelentést, és az Unió tagja maradjon. Éppen ellenkezőleg, véleménye szerint a Bíróság válasza egyértelművé teszi azon választási lehetőségeket, amelyekkel a parlamenti képviselők az e tárgyról való szavazás során rendelkezni fognak.

A Court of Session, Inner House, First Division (Scotland) (legfelsőbb polgári bíróság, fellebbviteli kollégium, első tanács [Skócia]) kérte a gyorsított eljárás alkalmazását. Hangsúlyozta a kérelme abból eredő sürgősségét, hogy egyrészt e kilépési eljárásra a 2017. március 29-én kezdődő kétéves határidő vonatkozik, másrészt hogy az Egyesült Királyság parlamentjében az e tárgyban tartandó vitákat és szavazást jóval 2019. március 29. előtt kell lefolytatni.

A Bíróság elnöke úgy ítélte meg, hogy az előterjesztő bíróság olyan indokokra hivatkozik, amelyek kétségtelenül a sürgősségi határozathozatal szükségességét mutatják. E tekintetben a Bíróság elnöke emlékeztetett arra, hogy ha valamely ügy a nemzeti alkotmányjog és az uniós jog alapvető kérdéseit érintő súlyos bizonytalanságot vet fel, az ilyen ügy sajátos körülményeire figyelemmel szükségesnek bizonyulhat annak a lehető

⁴⁴ Lásd még: 2018. december 10-i Wightman és társai ítélet (teljes ülés) (C-621/18, [EU:C:2018:999](#)).

legrövidebb időn belüli elbírálása. Ezért tekintettel arra, hogy az EUSZ 50. cikk alkalmazása alapvető jelentőségű az Egyesült Királyság számára és az Unió alkotmányos rendje számára, a Bíróság elnöke szerint ezen ügy sajátos körülményei igazolják annak a lehető legrövidebb időn belüli elbírálását.

2022. február 22-i RS ítélet (nagytanács) (Alkotmánybírósági ítéletek hatása) (C-430/21, [EU:C:2022:99](#))

„Előzetes döntéshozatal – Jogállamiság – Az igazságszolgáltatás függetlensége – Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke – Az uniós jog elsőbbsége – A nemzeti bíróság arra vonatkozó felhatalmazásának hiánya, hogy megvizsgálja az érintett tagállam alkotmánybírósága által az alkotmánnyal összhangban állónak ítélt nemzeti jogszabály uniós joggal való összhangját – Fegyelmi eljárás”

Ebben az ügyben az érintettet egy büntetőeljárás végén elítélték Romániában. A felesége feljelentést tett, amelyben több bírót és egy ügyészt azzal vádolt, hogy az említett büntetőeljárás keretében állítólagosan bűncselekményeket követtek el. Az érintett ezt követően a Curtea de Apel Craiovához (craiovai ítélőtábla, Románia) benyújtott panaszban vitatta az említett feljelentés nyomán indult büntetőeljárás időtartamának túlzottan hosszú jellegét.

E kereset elbírálása érdekében a Curtea de Apel Craiovának (craiovai ítélőtábla) azon nemzeti jogszabály uniós joggal való összeegyeztethetőségét kellett vizsgálnia, amely a román igazságszolgáltatási rendszeren belül elkövetett bűncselekményekkel kapcsolatos vizsgálatok lefolytatására az ügyészségen belüli szakosított ügyosztályt hozott létre. E bíróság azonban nem rendelkezett felhatalmazással e nemzeti szabályozás uniós joggal való összeegyeztethetőségének vizsgálatára, tekintettel a Curtea Constituțională (alkotmánybíróság, Románia) azon ítéletét, amelyet a Bíróság Asociația „Forumul Judecătorilor din România” és társai ítéletének⁴⁵ meghozatalát követően hozott.

Ebben az összefüggésben a Curtea de Apel Craiova (craiovai ítélőtábla) úgy határozott, hogy a Bírósághoz fordul lényegében annak tisztázása érdekében, hogy az uniós joggal ellentétes-e az, ha valamely rendes nemzeti bíróság nem rendelkezik felhatalmazással arra, hogy megvizsgálja az ilyen nemzeti szabályozás uniós joggal való összhangját, valamint az, ha e bírósággal szemben fegyelmi szankciókat alkalmaznak azon az alapon, hogy az ilyen vizsgálat elvégzése mellett dönt.

A kérdést előterjesztő bíróság továbbá kérte az előzetes döntéshozatal iránti kérelem sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárásban vagy másodlagosan gyorsított eljárásban való elbírálását, mivel a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapjául szolgáló ügy

⁴⁵ 2021. május 18-i Asociația „Forumul Judecătorilor Din România” és társai ítélet (nagytanács) (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 és C-397/19, [EU:C:2021:393](#)), amelyben a Bíróság többek között megállapította, hogy a szóban forgó szabályozás ellentétes az uniós joggal, amennyiben egy ilyen szakosított ügyosztály létrehozását nem igazolják az igazságszolgáltatás megfelelő működésére alapított objektív és ellenőrizhető követelmények, és amennyiben az nem bír a Bíróság által azonosított konkrét garanciákkal (lásd: ezen ítélet rendelkező részének 5. pontja).

a román bíróságok függetlenségének súlyos megsértésére vonatkozik, és mivel az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozáshoz kapcsolódó bizonytalanságok hatással lehetnek az EUMSZ 267. cikkben előírt előzetes döntéshozatali mechanizmus által létrehozott igazságügyi együttműködési rendszer működésére.

A sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelem elutasítását követően a Bíróság elnöke úgy határozott, hogy helyt ad az előzetes döntéshozatalra utalás gyorsított eljárásban történő elbírálására irányuló kérelemnek, azzal az indokkal, hogy a lehető legrövidebb időn belül adott válasz alkalmas a kérdést előterjesztő bíróság előtt felmerülő – többek között az igazságszolgáltatás függetlenségére vonatkozó fontos uniós jogi és alkotmányjogi kérdésekkel kapcsolatos – súlyos bizonytalanságok eloszlására, mivel az említett bizonytalanságok az érintett igazságszolgáltatási rendszer egészére nézve átfogóbb következményekkel járhatnak.

1.3. A kérelmező szabadságtól való megfosztása

2019. december 19-i Junqueras Vies ítélet (C-502/19, [EU:C:2019:1115](#))

„Előzetes döntéshozatal – Gyorsított eljárás – Intézményi jog – Büntetőeljárás keretében történő ideiglenes fogva tartása alatt az Európai Parlamentbe megválasztott európai uniós polgár – EUSZ 14. cikk – Az »európai parlamenti tag« fogalma – EUMSZ 343. cikk – Az Unió feladatának ellátáshoz szükséges mentességek – Az Európai Unió kiváltságairól és mentességeiről szóló (7. sz.) Jegyzőkönyv – 9. cikk – Az Európai Parlament tagjait megillető mentességek – Az utazásra vonatkozó mentesség – Az ülésre vonatkozó mentesség – E különböző mentességek személyi, időbeli és tárgyi hatálya – A mentességnek az Európai Parlament általi felfüggesztése – A mentesség felfüggesztésének a nemzeti bíróság általi kérelmezése – Az Európai Parlament tagjainak közvetlen és általános választójog alapján történő választásáról szóló okmány – 5. cikk – Mandátum – 8. cikk – Választási eljárás – 12. cikk – Az európai parlamenti tagok mandátumának igazolása a választási eredmények hivatalos kihirdetését követően – Az Európai Unió Alapjogi Chartája – A 39. cikk (2) bekezdése – Az európai parlamenti tagok szabadon, általános választójog alapján, közvetlen és titkos szavazással való megválasztása – Passzív választójog”

Ebben az ügyben egy, a 2019. május 26-i választásokon az Európai Parlamentbe megválasztott politikus keresetet indított a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság, Spanyolország) végzésével szemben, amellyel megtagadták a büntetés-végrehajtási intézetből való rendkívüli eltávozására vonatkozó engedélyt. Az érintettet ugyanis az említett választásokat megelőzően ideiglenesen fogva tartásba helyezték a Katalónia autonóm közösségében 2017. október 1-jén rendezett önrendelkezési népszavazás megszervezésében való részvétele miatt ellene indított büntetőeljárás keretében. Az említett engedélyt abból a célból kérelmezte, hogy az eredmények kihirdetését követően teljesíthessen egy, a spanyol jog által előírt alaki követelményt, amely abban áll, hogy egy központi választási bizottság előtt esküt vagy fogadalmat kell tenni a spanyol alkotmány

tiszteletben tartására, és ezt követően meg kell jelenni az Európai Parlamentben az új jogalkotó testület alakuló ülésén való részvétel céljából.

A Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság) több kérdést terjesztett a Bíróság elé az Európai Unió kiváltságairól és mentességeiről szóló (7. sz.) Jegyzőkönyv (HL 2012. C 326., 266. o.) 9. cikkének értelmezésére vonatkozóan, amelyek nem az érintett ellen indított büntetőeljárásban hozott érdemi határozatának az előkészítése keretében merültek fel, hanem az utóbbi által az említett végzéssel szemben előterjesztett kereset keretében. A kérdést előterjesztő bíróság a Bírósághoz fordulást követően 2019. október 14-én az érintettet tizenhárom év tartamú szabadságvesztésre ítélte, valamint ugyanezen időtartamra a közéleti megbízatások és tisztségek gyakorlására vonatkozó teljes tilalom büntetését szabta ki.

Ennek keretében a kérdést előterjesztő bíróság kérte a gyorsított eljárás alkalmazását. Kérelmének alátámasztása érdekében e bíróság lényegében arra hivatkozott, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdései az Európai Parlament tagjainak jogállását, valamint ezen intézmény összetételét is érintik, a Bíróságnak az előzetes döntéshozatalra előterjesztett ezen kérdésekre adott válaszai közvetetten az érintett személy tekintetében fennálló, szabadságmegvonással járó helyzet felfüggesztéséhez vezethetnek, valamint az említett, szabadságmegvonással járó helyzet megfelel az EUMSZ 267. cikk negyedik bekezdésében említettnek.

A Bíróság elnöke helyt adott a gyorsított eljárás iránti kérelemnek. Ezzel összefüggésben rámutatott, hogy először is az érintett személy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem benyújtásának időpontjában ideiglenes fogva tartásban volt, így a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések olyanoknak minősültek, amelyek az EUMSZ 267. cikk negyedik bekezdése értelmében olyan jogvitában merültek fel, amely valamely fogva tartott személyt érint, és másodszer e kérdések olyan uniós jogi rendelkezés értelmezésére irányultak, amely a jellegénél fogva hatással lehet az érintett fogva tartásának a fenntartására, amennyiben e rendelkezés alkalmazandó rá.

1.4. Családi kihatás

2021. december 14-i Stolichna obshtina, rayon „Pancharevo” ítélet (nagytanács) (C-490/20, [EU:C:2021:1008](#))

„Előzetes döntéshozatal – Uniós polgárság – EUMSZ 20. és EUMSZ 21. cikk – A tagállamok területén való szabad mozgáshoz és szabad tartózkodáshoz való jog – A szüleinek fogadó tagállamában született gyermek – Az e tagállam által kiállított, e gyermek vonatkozásában két anyát feltüntető születési anyakönyvi kivonat – Az említett gyermek biológiai anyjának személyazonosságára vonatkozó információk hiányában az e gyermek születési anyakönyvi kivonata kiállításának az e két anya egyikének származási tagállama általi megtagadása – Személyazonosító igazolvány vagy

útlevel kiállításának feltételeként születési anyakönyvi kivonattal való rendelkezés – E származási tagállamnak az azonos nemű személyek szülői jogállását el nem ismerő nemzeti szabályozása

Az alapeljárás egy bolgár állampolgárságú nő és a Stolichna obshtina, rayon „Pancharevo” (szófiai önkormányzat, Pancharevo kerület, Bulgária; a továbbiakban: szófiai önkormányzat) között volt folyamatban annak tárgyában, hogy a szófiai önkormányzat megtagadta a születési anyakönyvi kivonat kiállítását e bolgár állampolgár és házastársa, egy egyesült királysági állampolgárságú nő lánya számára. A 2019-ben született gyermek spanyol hatóságok által kiállított születési anyakönyvi kivonata a két anyát tünteti fel a gyermek szüleiként. Utóbbiak lányukkal Spanyolországban élnek.

Az érintett kérelmet terjesztett elő a szófiai önkormányzatnál, amelyben benyújtotta a gyermek spanyol anyakönyvi nyilvántartásból származó születési anyakönyvi kivonatának bolgár nyelvű hiteles fordítását. A szófiai önkormányzat az érintett gyermek leszármazásának igazolását kérte, különösen a biológiai anya személyazonosságát illetően, mivel a bolgár születési formanyomtatványon csak egy rovat van az „anya”, és egy másik az „apa” számára. Az érintett megtagadta ezen információ közlését, aminek következtében a szófia önkormányzat megtagadta a kért születési anyakönyvi kivonat kiállítását, arra hivatkozva, hogy két nőnemű szülő feltüntetése ellentétes a bolgár közrenddel, amely nem engedélyezi az azonos neműek házasságát.

Az ezen elutasító határozattal szemben benyújtott kereset tárgyában eljáró Administrativen sad Sofia-grad (szófiai közigazgatási bíróság, Bulgária) többek között arra kereste a választ, hogy egy másik tagállamban született, két anyát feltüntető születési anyakönyvi kivonattal rendelkező gyermek anyakönyvezésének bolgár hatóságok általi megtagadása sérti-e a gyermek EUSZ 4. cikk (2) bekezdése, az EUMSZ 20. és EUMSZ 21. cikk, valamint a Charta 7., 9., 24. és 45. cikke alapján fennálló jogait.

E bíróság emellett a gyorsított eljárás alkalmazását kérte, hivatkozva arra, hogy a születési anyakönyvi kivonat – bolgár állampolgársággal rendelkező – érintett gyermek számára történő kiállításának bolgár hatóságok általi megtagadása komoly nehézségeket okozna e gyermeknek a bolgár személyazonosító igazolvány megszerzésében, ennél fogva pedig az EUMSZ 21. cikkben biztosított, a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogának gyakorlásában.

A Bíróság elnöke úgy határozott, hogy helyt ad a gyorsított eljárás iránti kérelemnek, határozatát azzal indokolva, hogy az érintett gyermek kisgyermek, és aktuálisan nem rendelkezett útlevelemmel, holott olyan tagállamban tartózkodott, amelynek állampolgárságával nem rendelkezik. A Bíróság elnöke jelezte azt is, hogy mivel az előterjesztett kérdések annak meghatározására irányulnak, hogy a bolgár hatóságok kötelesek-e ezen gyermek számára születési anyakönyvi kivonatot kiállítani, továbbá mivel az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből következik, hogy a bolgár útlevel megszerzéséhez – a nemzeti jog értelmében – szükség van erre a kivonatra, a Bíróság

rövid időn belül adott válasza hozzájárulhat ahhoz, hogy az említett gyermek minél hamarabb rendelkezzen útlevelel.

1.5. Az alapvető jogok megsértésének veszélye

2010. július 15-i Purrucker végzés (C-296/10, [EU:C:2010:446](#))

„Gyorsított eljárás”

Az alapeljárásbeli jogvita egy német és egy spanyol állampolgár között folyt az ikergyermekük feletti felügyeleti jog tárgyában. Nem egészen egy évvel a gyermekek születését követően a szülők különváltak, és közjegyző előtt megállapodást kötöttek, amely tartalmazza az anya azon óhaját, hogy a gyermekekkel visszatérjen a származási országába. Az anya ugyanakkor csupán az egyik gyermeket vitte magával Németországba, mivel a másik gyermeknek egészségügyi okokból ideiglenesen Spanyolországban kellett maradnia az apával. A család helyzete azóta nem változott.

A két szülő több eljárást is indított. Így Spanyolországban az apa ideiglenes intézkedések meghozatalát kérte, amelyeket el is rendeltek, jóllehet nem kizárt, hogy ezt az eljárást az ügy érdemére vonatkozó eljárásnak lehet tekinteni, amelynek tárgyát a gyermekek feletti felügyeleti jog odaítélése képezi. Az apa ezt követően az említett intézkedéseket elrendelő spanyol határozat végrehajtását kérte Németországban, amely eljárás keretében a Purrucker ítélet⁴⁶ született. Ezzel párhuzamosan az anya Németországban az ügy érdemi elbírálására irányuló keresetet indított a két gyermek feletti felügyeleti jog odaítélése vonatkozásában, amelyet az Amtsgericht Stuttgart (stuttgarti helyi bíróság, Németország) elé utaltak.

Ez utóbbi bíróság ekkor azzal a kérdéssel fordult a Bírósághoz, hogy a 2201/2003 rendelet 19. cikke (2) bekezdésének alkalmazása keretében, amely a perfüggőség eseteit szabályozza a szülői felelősséggel kapcsolatos ügyekben, az ideiglenes intézkedés iránti kérelem tárgyában eljáró bíróságot (ebben az ügyben a spanyol bíróságot) „azon bíróságnak” kell-e tekinteni, „amelyhez elsőként fordultak” egy másik tagállam azon bíróságával szemben, amely előtt ugyanabban a tárgyban az ügy érdemi elbírálására irányuló keresetet indítottak (ebben az esetben az Amtsgericht Stuttgart [stuttgarti helyi bíróság]).

Az Amtsgericht Stuttgart (stuttgarti helyi bíróság) emellett a gyorsított eljárás alkalmazását kérte arra hivatkozva, hogy az azonos ügyben, de különböző tagállamokban eljáró két bíróság joghatóságával kapcsolatos vitás kérdés az eljárás időtartama ellenére mindeztáig nem mozdította elő a valódi érdemi kérdés megvizsgálását. E körülmények – véleménye szerint – a gyermekek családi kötelékeire nézve káros módon befolyásolják a felek magatartását. A két gyermek, illetve az egyes

⁴⁶ 2010. július 15-i Purrucker ítélet (C-256/09, [EU:C:2010:437](#)).

gyermek és a másik szülő között ugyanis már három éve semmilyen személyes érintkezés nem volt. Az Amtsgericht Stuttgart (stuttgarti helyi bíróság) ezenfelül megállapította, hogy a gyermek német állampolgár általi gondozása – különösen az orvosi ellátása és oktatási intézménybe való beiratkozása – a gyermek jogi helyzetétől függ. A gyermek gondozására ugyanakkor a spanyol bíróság felügyeleti jog tárgyában hozott ideiglenes intézkedésének érvényességével és Németországban való elismerésével kapcsolatos kétség is hatást gyakorol. E körülményekre tekintettel, és figyelemmel a különböző eljárások miatt már eltelt időre, a Bíróság elnöke helyénvalónak tartotta, hogy a kérdést előterjesztő bíróság a lehető legrövidebb időn belül választ kapjon az előterjesztett kérdésekre, ami indokolta a gyorsított eljárás alkalmazását.

2011. szeptember 9-i Dereci és társai végzés (C-256/11, [EU:C:2011:571](#))⁴⁷

„Gyorsított eljárás”

Ebben az ügyben öt harmadik országbeli állampolgár Ausztriában szeretett volna élni az osztrák állampolgárságú és Ausztriában lakó uniós polgár családtagjaival együtt (házastárs, gyermekek vagy a szülők). Ezen uniós polgárok ugyanakkor soha nem gyakorolták a szabad mozgáshoz való jogukat. Ezenfelül e polgárok – az érintett harmadik országbeli bizonyos állampolgárokkal ellentétben – gazdaságilag nem voltak ez utóbbiakra utalva. Az öt harmadik országbeli állampolgár által benyújtott, tartózkodási engedély megadása iránti kérelmet elutasították, és négyükkel szemben kiutasítást, illetve kitoloncolást is elrendeltek.

Az ügyben eljáró Verwaltungsgerichtshof (közigazgatási bíróság, Ausztria) arra a kérdésre kereste a választ, hogy a Bíróság által a Ruiz Zambrano ítéletben⁴⁸ adott útmutatások alkalmazhatók-e az alapügy felperesei közül egy vagy több személyre.

A Verwaltungsgerichtshof (közigazgatási bíróság) kérte az előzetes döntéshozatal iránti kérelemnek gyorsított eljárás keretében való elbírálását. E kérelem alátámasztására az alapeljárás felpereseinek többségével szemben hozott, kitoloncolást elrendelő határozatokra hivatkozott, amelyek végrehajtásuk esetén személyesen érintenék őket és a családtagjaikat. E tekintetben kifejtette, hogy legalább az egyik felperessel szemben megtagadták a rá vonatkozó, kitoloncolást elrendelő határozattal szemben benyújtott fellebbezés felfüggesztő hatályát, így az bármikor végrehajtható. E bíróság általánosságban hangsúlyozta, hogy a felperesek azonnali kitoloncolással való fenyegetettsége megfosztja őket attól a lehetőségtől, hogy normális családi életet éljenek, mivel bizonytalan helyzetbe hozza őket. Egyébiránt a Verwaltungsgerichtshof (közigazgatási bíróság) rámutatott arra, hogy az osztrák közigazgatási hatóságokhoz hasonlóan jelentős számú hasonló ügyben fordulnak hozzá, és számolni kell azzal, hogy

⁴⁷ Lásd még: 2011. november 15-i Dereci és társai ítélet (nagytanács) (C-256/11, [EU:C:2011:734](#)).

⁴⁸ 2011. március 8-i Ruiz Zambrano ítélet (nagytanács) (C-34/09, [EU:C:2011:124](#)).

a Ruiz Zambrano ítélet⁴⁹ miatt a közeljövőben emelkedni fog az ilyen típusú ügyek száma.

A Bíróság elnöke úgy határozott, hogy helyt ad a gyorsított eljárás iránti kérelemnek. Ennek keretében először is emlékeztetett arra, hogy a családi élet tiszteletben tartásához való jog a közösségi jogrend által védett alapvető jogok részét képezi, és azt a Charta 7. cikke is megerősíti. Ezt követően hangsúlyozta, hogy a Bíróság előterjesztett kérdésekre adott válasza alkalmas arra, hogy eloszlassa az alapeljárás felpereseinek helyzetét érintő bizonytalanságot, következésképpen a rövid határidőn belül történő válaszadás hozzájárul a normális családi életet akadályozó bizonytalanság mihamarabbi megszüntetéséhez.

2014. május 6-i G. végzés (C-181/14, [EU:C:2014:740](#))

„Gyorsított eljárás”

A fent már ismertetett ezen ügyben⁵⁰ a Bíróság elutasította a kérdést előterjesztő bíróság által benyújtott, sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazása iránti kérelmet. Mindazonáltal a Bíróság elnöke úgy határozott, hogy a Bíróság ebben az ügyben hivatalból a gyorsított eljárást alkalmazza. Úgy ítélte meg ugyanis, hogy ezen eljárás alkalmazása szükséges abban az esetben, amikor a személy további fogva tartása kizárólag a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdésre adandó választól függ. E tekintetben többek között emlékeztetett arra, hogy az EUMSZ 267. cikk negyedik bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha a tagállami bíróság előtt folyamatban lévő ügy valamely fogva tartott személyt érint, a Bíróság a lehető legrövidebb időn belül határoz.

2014. június 5-i Sánchez Morcillo és Abril García végzés (C-169/14, [EU:C:2014:1388](#))

„Gyorsított eljárás”

Ebben az ügyben természetes személyek jelzálog-fedezetű kölcsönt vettek fel egy banktól, amely jelzálog az állandó lakóhelyet jelentő lakásukra vonatkozik. E kölcsön havi törlesztőrészleteinek megfizetésére vonatkozó kötelezettségük elmulasztása miatt a jelzálogjog érvényesítése iránti végrehajtási eljárást indítottak a szóban forgó ingatlanok kényszerárverése céljából. Az érintettek kifogást emeltek e végrehajtási eljárás ellen, majd e kifogás elutasítását követően fellebbezést nyújtottak be az Audiencia Provincial de Castellónhoz (castellóni tartományi bíróság, Spanyolország).

⁴⁹ 2011. március 8-i Ruiz Zambrano ítélet (nagytanács) (C-34/09, [EU:C:2011:124](#), 12., 13. és 15. pont).

⁵⁰ Lásd fentebb: a jelen tájékoztató „A sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás” című I. részének „1. A sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazási köre” című szakasza.

E bíróság kifejtette, hogy a spanyol polgári perrendtartás⁵¹ – noha lehetővé teszi fellebbezés előterjesztését az adós által emelt kifogásnak helyt adó, és ezáltal a jelzálog érvényesítése iránti végrehajtási eljárást befejező határozattal szemben – nem teszi lehetővé, hogy az az adós, akinek a kifogását elutasították, fellebbezést terjesszen elő a végrehajtási eljárás folytatását elrendelő elsőfokú határozattal szemben. Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság számára kétséges e nemzeti szabályzás összeegyeztethetősége a 93/13 irányelvvel⁵² elérni kívánt fogyasztóvédelmi célkitűzéssel, valamint a Charta 47. cikkében szereplő, hatékony jogorvoslathoz való joggal. E tekintetben hangsúlyozta, hogy az adósok számára a fellebbezési lehetőség biztosítása annál is inkább meghatározó, hogy a szóban forgó kölcsönszerződés egyes kikötéseit a 93/13 irányelv értelmében tisztességtelennek lehet tekinteni.

Ebben az összefüggésben az Audiencia Provincial de Castellón (castellóni tartományi bíróság) a gyorsított eljárás alkalmazását kérte, hangsúlyozva, hogy a Bíróság által adandó válasz jelentős következményekkel járhat a Spanyolországban folyamatban lévő jogvitákra. A gazdasági válsággal összefüggésben ugyanis rendkívül nagyszámú természetes személyt érint a lakásukra vonatkozó jelzálog érvényesítése iránti végrehajtási eljárás. Ráadásul, ami konkrétan az alapeljárás felpereseit illeti, mivel az adósok által emelt kifogásoknak a spanyol eljárásjog szerint nincs felfüggesztő hatályuk, a lakásaik árverésen történő értékesítésére még a Bíróság határozathozatala előtt sor kerülhet.

A Bíróság elnöke rámutatott arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlatból kétségtelenül kitűnik, hogy önmagában az a tény, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló bíróságnak a Bírósághoz fordulást követően meghozni szükséges határozata esetlegesen sok személyt vagy számos jogviszonyt érint, nem minősülhet a gyorsított eljárás alkalmazásának indoklására alkalmas rendkívüli körülménynek. Mindazonáltal ebben az esetben az érintett adósok számán túl az állandó lakóhelyet jelentő lakás elvesztésének veszélye a tulajdonost, valamint a családját rendkívül nehéz helyzetbe hozza. Ezt a körülményt tovább súlyosítja az a tény, hogy amennyiben kiderül, hogy a végrehajtási eljárás olyan tisztességtelen kikötéseket tartalmazó kölcsönszerződésen alapul, amelyek semmisségét a nemzeti bíróság megállapítja, akkor a szerződésre vonatkozó végrehajtási eljárás semmissége pusztán kártérítésből álló védelmet nyújtana a sérelmet szenvedett adós számára, és nem tenné lehetővé azon korábbi helyzet visszaállítását, amelyben az adós tulajdonosa volt a lakásának. E körülményekre tekintettel, és figyelembe véve, hogy a Bíróság lehető legrövidebb időn belül megadott

⁵¹ A 2013. május 14-i ley 1/2013, de medidas para reforzar la protección a los deudores hipotecarios, reestructuración de deuda y alquiler social (a jelzálogkölcsön-adósok védelmének megerősítését, az adósság átütemezését és a szociális bérlakásokat célzó intézkedésekről szóló 1/2013. sz. törvény, a BOE 2013. május 15-i 116. száma, 36373. o.), amely módosította a 2000. január 7-i Ley de enjuiciamiento civil (polgári perrendtartás, a BOE 2000. január 8-i 7. száma, 575. o.), amely utóbbit módosította a 2013. június 28-i decreto-ley 7/2013 de medidas urgentes de naturaleza tributaria, presupuestarias y de fomento de la investigación, el desarrollo y la innovación (a pénzügyi és költségvetési, valamint a kutatás, a fejlesztés és az innováció támogatására irányuló sürgős intézkedésekről szóló 7/2013. sz. törvényrendelet, a BOE 2013. június 29-i 155. száma, 48767. o.).

⁵² 93/13/EGK irányelv.

válasza az érintett személyek esetében jelentősen csökkentheti a lakóhely elvesztésének veszélyét, a Bíróság elnöke helyt adott a gyorsított eljárás iránti kérelemnek.

2016. február 1-jei Davis és társai végzés (C-698/15, [EU:C:2016:70](#))⁵³

„Gyorsított eljárás”

Ebben az ügyben természetes személyek vitatták azon brit szabályozás⁵⁴ jogszerűségét, amely feljogosította a Secretary of State for the Home Departmentet (belügyminiszter, Egyesült Királyság) arra, hogy kötelezze a nyilvános távközlési szolgáltatókat az elektronikus hírközlési szolgáltatásra vonatkozó – a közlések tartalmának kivételével – minden adat legfeljebb tizenkét hónapig történő megőrzésére. E személyek véleménye szerint az említett nemzeti szabályozás összeegyeztethetetlen a Charta 7. és 8. cikkével, és nem tartja tiszteletben a Digital Rights Ireland és társai ítéletben⁵⁵ kimondott követelményeket, amely ügyben a Bíróság megállapította a 2006/24 irányelv⁵⁶ érvénytelenségét. Miután első fokon helyt adtak a kereseteiknek, a belügyminiszter fellebbezést nyújtott be a Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (fellebbviteli bíróság [Anglia és Wales] [polgári kollégium], Egyesült Királyság) előtt. Az utóbbi bíróság ekkor a Digital Rights Ireland és társai ítélet⁵⁷ hatályára vonatkozó több kérdést terjesztett a Bíróság elé.

Ennek keretében a kérdést előterjesztő bíróság egyúttal kérte a gyorsított eljárás alkalmazását. E kérelem alátámasztása érdekében egyrészt rámutatott arra, hogy célszerű lenne egyesíteni vagy párhuzamosan kezelni ezen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Tele2 Sverige ügygel (C-203/15), amely ebben az időpontban folyamatban volt a Bíróság előtt. Másrészt arra hivatkozott, hogy a szóban forgó brit szabályozás várhatóan 2016. december 31-én hatályát veszti, és bizonytalanság állt fenn a Digital Rights Ireland és társai ítélet⁵⁸ hatályát illetően a tagállamok által az elektronikus hírközlésre vonatkozó adatok megőrzése terén esetlegesen hozandó jogszabályok tekintetében.

A Bíróság elnöke, miután megállapította, hogy a szóban forgó szabályozás súlyos beavatkozást jelenthet a Charta 7. és 8. cikkében biztosított alapvető jogokba, úgy ítélte meg, hogy a rövid határidőn belül adott válasz ténylegesen alkalmas lehet azon bizonytalanságok elosztatására, amelyek a kérdést előterjesztő bíróságban merültek fel az esetleges beavatkozásokkal és azok esetleges igazolásával kapcsolatban. Ezenfelül a Bíróság elnöke szerint az említett szabályozás időbeli hatálya is a sürgős válaszadást indokolja, figyelemmel az együttműködés szellemére, amely a tagállamok bíróságai és a

⁵³ Lásd még: 2016. december 21-i Tele2 Sverige és Watson és társai ítélet (nagytanács) (C-203/15 és C-698/15, [EU:C:2016:970](#)).

⁵⁴ Data Retention and Investigatory Powers Act 2014 (az adatmegőrzésről és a nyomozati jogkörökről szóló 2014. évi törvény).

⁵⁵ 2014. április 8-i Digital Rights Ireland ítélet (nagytanács) (C-293/12 és C-594/12, [EU:C:2014:238](#)).

⁵⁶ 2006/24/EK irányelv.

⁵⁷ 2014. április 8-i Digital Rights Ireland ítélet (nagytanács) (C-293/12 és C-594/12, [EU:C:2014:238](#)).

⁵⁸ 2014. április 8-i Digital Rights Ireland ítélet (nagytanács) (C-293/12 és C-594/12, [EU:C:2014:238](#)).

Bíróság közötti kapcsolatokat jellemzi. Ezen okokból kifolyólag a Bíróság elnöke úgy határozott, hogy a Bíróság ebben az ügyben a gyorsított eljárást alkalmazza.

1.6. Rászorultság

2021. július 15-i *The Department for Communities in Northern Ireland* ítélet (nagytanács) (C-709/20, [EU:C:2021:602](#))

„Előzetes döntéshozatal – Uniós polgárság – Valamely tagállamnak egy másik tagállamban nemzeti tartózkodási joggal rendelkező, gazdaságilag inaktív állampolgára – Az EUMSZ 18. cikk első bekezdése – Az állampolgárságon alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalma – 2004/38/EK irányelv – 7. cikk – A három hónapot meghaladó tartózkodáshoz való jog megszerzésének feltételei – 24. cikk – Szociális segítségnyújtási ellátások – Fogalom – Egyenlő bánásmód – A Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága kilépéséről szóló megállapodás – Átmeneti időszak – Határozott időre szóló nemzeti tartózkodási joggal rendelkező uniós polgárokat a szociális segítségnyújtási ellátásokból kizáró nemzeti rendelkezés – Az Európai Unió Alapjogi Chartája – 1., 7. és 24. cikk”

A jelen ügyben a horvát és holland kettős állampolgárságú érintett személy 2018 óta élt holland állampolgárságú élettársával és két gyermekükkel az Egyesült Királyságban, anélkül hogy ott gazdasági tevékenységet folytatott volna, mindaddig, amíg egy bántalmazott nők számára fenntartott befogadóotthonba nem költözött. Az érintett személy semmilyen forrással nem rendelkezett.

2020. június 4-én a Home Office (belügyminisztérium, Egyesült Királyság) az Egyesült Királyság Unióból való kilépésével összefüggésben létrehozott, az ezen országban élő uniós polgárokra alkalmazandó új brit szabályozás alapján ideiglenes tartózkodási jogot biztosított számára az Egyesült Királyságban. Az érintett 2020. június 8-án az általános támogatás (Universal Credit) elnevezésű szociális ellátás iránti kérelmet nyújtott be Észak-Írországban, kérelmét azonban elutasították, mivel a nemzeti szabályozás az új szabályozás alapján biztosított tartózkodási engedéllyel rendelkező uniós polgárokat kizárta az általános támogatás lehetséges kedvezményezettjének köréből.

Az ezen elutasítás ellen benyújtott kereset tárgyában eljáró Appeal Tribunal (Northern Ireland) (Észak-Írország fellebbviteli bírósága, Egyesült Királyság) ezért azt kívánta megtudni, hogy az általános támogatásról szóló brit törvény esetlegesen összeegyeztethetetlen-e az állampolgárságon alapuló megkülönböztetés EUMSZ 18. cikk első bekezdésében rögzített tilalmával.

Ennek keretében e bíróság a gyorsított eljárás alkalmazását kérte ezen ügy nyilvánvaló sürgősségére és az érintett személy nehéz pénzügyi helyzetére hivatkozva.

A Bíróság elnöke helyt adott a gyorsított eljárás alkalmazása iránti kérelemnek, tekintettel az érintett személy és gyermekei rászorultságára, valamint arra, hogy a nemzeti jog alapján e személy nem részesülhet szociális segítségnyújtási ellátásban.

1.7. A súlyos környezeti károk veszélye

2016. április 13-i Pesce és társai végzés (C-78/16 és C-79/16, [EU:C:2016:251](#))⁵⁹

„Gyorsított eljárás”

A *Xylella fastidiosa* baktérium elterjedésének megelőzése érdekében a Servizio Agricoltura della Regione Puglia (Puglia tartomány mezőgazdasági szolgálata, Olaszország) mezőgazdasági területtel rendelkező több tulajdonost arra kötelezett, hogy a földjükön ültetett, a *Xylella* baktériummal fertőzöttnek minősített olajfákat, valamint az ezen olajfák 100 méteres körzetén belül található valamennyi gazdanövényt vágjanak ki. Az említett tulajdonosok ekkor az eltávolításról szóló határozatok megsemmisítése iránti keresetet nyújtottak be azon az alapon, hogy az e határozatok alapjául szolgáló 2015/789 végrehajtási határozat⁶⁰ ellentétes az arányosság és az elővigyázatosság elvével, továbbá hiányos az indokolása.

E körülmények között az e keresetek tárgyában eljáró Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (laziói regionális közigazgatási bíróság, Olaszország) úgy határozott, hogy ideiglenesen felfüggeszti a szóban forgó nemzeti intézkedések végrehajtását, és a 2015/789 végrehajtási határozat uniós joggal való összeegyeztethetőségével kapcsolatos kérdést terjeszt a Bíróság elé.

E bíróság emellett kérte az előzetes döntéshozatal iránti kérelemnek gyorsított eljárásban való elbírálását. E kérelem alátámasztása érdekében hangsúlyozta a növények eltávolítására vonatkozó határozatok végrehajtásából eredő következmények súlyosságát, nem csupán az alapeljárás felperesei, hanem a tájkép, a gazdasági tevékenység, a felszín alatti vizek minősége, az agrár-élelmiszeripari lánc, valamint a közegészség szempontjából is. Hasonlóképpen, e határozatok nem minősíthetők ideiglenesnek, mivel végleges és visszafordíthatatlan hatást gyakorolnak a szóban forgó növények ökoszisztémájára.

A Bíróság elnöke helyt adott a gyorsított eljárás iránti kérelemnek. E tekintetben megállapította, hogy egyrészt a szóban forgó növények eltávolítására vonatkozó határozatok végrehajtása felfüggesztésének a meghosszabbítása hozzájárulhat a *Xylella* baktérium Unión belüli elterjedéséhez, másrészt pedig, hogy e határozatok végrehajtása

⁵⁹ Lásd még: 2016. június 9-i Pesce és társai ítélet (C-78/16 és C-79/16, [EU:C:2016:428](#)).

⁶⁰ A *Xylella fastidiosa* (Wells et al.) Unióba történő behurcolásának és Unión belüli elterjedésének megelőzését célzó intézkedésekről szóló, 2015. május 18-i (EU) 2015/789 bizottsági végrehajtási határozat (HL 2015. L 125., 36. o.).

visszafordíthatatlan következményekkel járhat az ökoszisztémára nézve, és helyrehozhatatlan kárt okozhat a felpereseknek.

2017. október 11-i Bizottság kontra Lengyelország végzés (C-441/17, [EU:C:2017:794](#))

„Gyorsított eljárás”

A Bizottság annak megállapítását kérte a Bíróságtól, hogy a Lengyel Köztársaság nem teljesítette a 92/43 irányelvből⁶¹ (ügynevezett „élőhelyvédelmi irányelv”) és a 2009/147 irányelvből⁶² (ügynevezett „madárvédelmi irányelv”) eredő bizonyos kötelezettségeit a białowiezai erdőben („Puszcza Białowieska”) folytatni kívánt erdőgazdálkodási műveletek miatt, amely erdő Európa legjobb állapotban megőrzött természetes erdőinek egyike, amely szerepel a világörökségi helyszíneknek az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete (UNESCO) által készített listáján. Konkrétabban, egy káros rovar (a betűzőszű) terjedésére hivatkozva a Minister Środowiska (környezetvédelmi miniszter, Lengyelország) jóváhagyta az erdőgazdálkodási terv módosítását, amely lehetővé tette a fakitermelés növelését és azt, hogy műveleteket folytassanak olyan övezetekben, ahol korábban minden beavatkozás kizárt volt. Ebben az összefüggésben megkezdték számos fa eltávolítását.

Ebben az ügyben először is a Bíróság elnöke már helyt adott a Bizottság soron kívüli elbírálásra irányuló kérelmének. Másodszor, a Bíróság eljárási szabályzata 160. cikkének (7) bekezdése alapján az elnökhelyettes kötelezte a Lengyel Köztársaságot, hogy függessze fel a szóban forgó erdőgazdálkodási műveletek végrehajtását a Bizottság által indított ideiglenes intézkedés iránti eljárást befejező végzés kihirdetéséig.⁶³ A Bíróság elnöke mindezek ellenére a gyorsított eljárás hivatalbóli alkalmazásáról határozott. E tekintetben megállapította, hogy a Bizottság és a Lengyel Köztársaság közötti vita rámutat a közvetlen és potenciálisan súlyos környezeti kockázatok fennállására. Egyrészt ugyanis a Lengyel Köztársaság szerint az említett erdőgazdálkodási műveletek felfüggesztésének meghosszabbítása hozzájárulhat a káros rovarok elterjedéséhez, ami alapjaiban borítaná fel a białowiezai erdő ökoszisztémáját, és ennél fogva olyan környezeti kárt okozna, amely közvetlen veszélyt jelenthet az emberi életre és egészségre. Másrészt a Bizottság szerint e műveletek végrehajtása visszafordíthatatlan következményekkel járhat az „élőhelyvédelmi” és a „madárvédelmi” irányelvben szereplő természetes élőhelyekre és állatfajokra, amelyek megőrzése érdekében a Puszcza Białowieska Natura 2000 területet kijelölték. E körülmények között a Bíróság elnöke szerint az, ha a Bíróság ezen erdőgazdálkodási műveletek uniós joggal való összeegyeztethetőségével kapcsolatban rövid határidőn belül választ ad, csökkentheti

⁶¹ 92/43/EGK irányelv.

⁶² 2009/147/EK irányelv.

⁶³ Lásd alább: szintén a jelen tájékoztató „A gyorsított eljárás” című II. részének „2. A kötelezettségzegés megállapítása iránti keresettel összefüggésben alkalmazott gyorsított eljárás és az ideiglenes intézkedések közötti kapcsolat” című szakasza.

mind a műveletek felfüggesztésének meghosszabbításából, mind a végrehajtásukból eredő esetleges kockázatokat.

1.8. Az esetek nagy számában felmerülő büntetlenség veszélye

2021. december 21-i Euro Box Promotion és társai kontra Bizottság ítélet (nagytanács) (C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 és C-840/19, [EU:C:2021:1034](#))

„Előzetes döntéshozatal – 2006/928/EK határozat – A Romániában felállítandó együttműködési, valamint az igazságügyi reform és a korrupció elleni küzdelem területén érvényes külön értékelési kritériumok teljesítése terén elért haladást ellenőrző mechanizmus – Jelleg és joghatások – Romániára nézve kötelező jelleg – Jogállamiság – A bírák függetlensége – Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke – A korrupció elleni küzdelem – Az Unió pénzügyi érdekeinek védelme – Az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdése – »PIF-egyezmény« – Büntetőeljárások – A Curtea Constituțională (alkotmánybíróság, Románia) által súlyos korrupciós ügyekben bizonyos bizonyítékok értékelésének jogszerűségével és az ítélkező testületek összetételével kapcsolatban hozott ítéletek – A nemzeti bíróságok azon kötelezettsége, hogy a Curtea Constituțională (alkotmánybíróság) határozatainak teljes érvényesülését biztosítsák – A bírák fegyelmi felelőssége e határozatok be nem tartása esetén – A Curtea Constituțională (alkotmánybíróság) azon határozatainak alkalmazásának mellőzésére vonatkozó jog, amelyek nem felelnek meg az uniós jognak – Az uniós jog elsőbbségének elve”

A C-357/19., C-547/19., C-811/19. és C-840/19. sz. ügyekben az Înalta Curte de Casație și Justiție (legfőbb semmítő- és ítélőszék, Románia; a továbbiakban: legfőbb semmítő- és ítélőszék) több személyt – köztük korábbi parlamenti képviselőket és minisztereket – ítélt el többek között európai alapok kezelésével összefüggésben elkövetett héacsalás, korrupciós bűncselekmények és befolyással üzérkedés bűncselekménye miatt. A Curtea Constituțională (alkotmánybíróság, Románia) az ítélkező testületek jogellenes összetétele miatt e határozatokat megsemmisítette egyrészt azzal az indokkal, hogy azokat az ügyeket, amelyekről a legfőbb semmítő- és ítélőszék első fokon határozott, korrupciós ügyekre szakosodott ítélkező testületnek kellett volna elbírálnia, másrészt pedig azzal az indokkal, hogy azokban az ügyekben, amelyeket a legfőbb semmítő- és ítélőszék másodfokon bírált el, az ítélkező testület valamennyi bíróját sorshúzás útján kellett volna kijelölni.

A C-379/19. sz. ügyben a Tribunalul Bihor (Bihar megyei törvényszék, Románia) előtt büntetőeljárás indult több, korrupciós bűncselekménnyel és befolyással üzérkedés bűncselekményével vádolt személlyel szemben. Bizonyítékok kizárására irányuló kérelem keretében e bíróság az alkotmánybíróság azon ítélkezési gyakorlata alkalmazásának kérdésével szembesült, amely alkotmányellenesnek nyilvánította a bizonyítékoknak büntetőeljárásban a román hírszerző szolgálat közreműködésével való megszerzését, és amely az érintett bizonyítékoknak a büntetőeljárásból visszaható hatállyal való kizárását eredményezi.

Az ezen ügyekben folyó alapeljárások Romániában a korrupció elleni küzdelem területén az igazságszolgáltatás reformja folytatásának keretében illeszkednek, amely már a Bíróság egy korábbi ítéletének⁶⁴ is tárgyát képezte. Az előterjesztő bíróságok arra a kérdésre kerestek választ, hogy a Curtea Constituțională a României (alkotmánybíróság) – a csalással és korrupcióval kapcsolatos ügyekre alkalmazandó büntetőeljárás szabályokra vonatkozó – különböző határozataiból eredő ítélkezési gyakorlat sérthette-e az uniós jogot, különösen e jognak az Unió pénzügyi érdekeinek védelmére vonatkozó rendelkezéseit, a bírói függetlenség garanciáját és a jogállamiság értékét, valamint az uniós jog elsőbbségének elvét.

A C-357/19., C-379/19., C-811/19. és C-840/19. sz. ügyekben kérdést előterjesztő bíróságok kértek a gyorsított eljárás alkalmazását, arra hivatkozva, hogy az alapeljárások keretében eljárás alá vont személyek helyzete a lehető legrövidebb időn belül választ igényel. Közelebbről a C-357/19., C-811/19. és C-840/19. sz. ügyeket illetően előadták továbbá, hogy az időmúlás veszélyeztetheti a büntetés esetleges végrehajtását.

A C-357/19. és C-379/19. sz. ügyeket illetően a Bíróság úgy határozott, hogy e kérelemnek nem kell helyt adni. A Bíróság elnöke ugyanakkor úgy határozott, hogy ezen ügyeket az eljárási szabályzat 53. cikkének (3) bekezdése alapján soron kívül bírálja el.

Ezzel szemben a C-811/19. és C-840/19. sz. ügyeket illetően a Bíróság elnöke megállapította, hogy a C-357/19. és C-379/19. sz. ügyekkel együttesen értelmezett ezen ügyekből kitűnt, hogy a román bíróságokon bizonytalanság áll fenn az uniós jognak a büntetőjog hatálya alá tartozó számos olyan ügyben való értelmezését és alkalmazását illetően, amelyekben az elévülési idő letelte, és ennél fogva a büntetlenség veszélye merül fel. E körülmények között, és tekintettel a C-357/19., C-379/19. és C-547/19. sz. ügyek előrehaladottságára, amely ügyek hasonló uniós jogi értelmezési kérdéseket vetettek fel, a Bíróság elnöke úgy határozott, hogy a C-811/19. és C-840/19. sz. ügyeket gyorsított eljárásban bírálja el.

---

⁶⁴ 2021. május 18-i Asociația „Forumul Judecătorilor din România” és társai ítélet (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 és C-397/19, [EU:C:2021:393](#)).

2. A kötelezettségszegés megállapítása iránti keresettel összefüggésben alkalmazott gyorsított eljárás és az ideiglenes intézkedések közötti kapcsolat

2017. október 11-i Bizottság kontra Lengyelország végzés (C-441/17, [EU:C:2017:794](#))

„Gyorsított eljárás”

A fent ismertetettek szerint⁶⁵ a Bizottság kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetet nyújtott be a Lengyel Köztársasággal szemben annak megállapítása érdekében, hogy a Lengyel Köztársaság nem teljesítette az „élőhelyvédelmi” irányelvből és a „madárvédelmi” irányelvből eredő kötelezettségeit. Ennek keretében a Bizottság az EUMSZ 279. cikk és a Bíróság eljárási szabályzata 160. cikkének (2) bekezdése alapján ideiglenes intézkedés iránti kérelmet terjesztett elő ideiglenes intézkedéseknek a Bíróság ügy érdemében való ítélethozataláig való elrendelése érdekében.

A Bizottság emellett a Puszcza Białowieska Natura 2000 terület élőhelyeinek, illetve e terület épsége súlyos és helyrehozhatatlan károsodásának veszélye miatt a Bíróság említett eljárási szabályzata 160. cikkének (7) bekezdése alapján még azelőtt kérte a fent hivatkozott ideiglenes intézkedések elrendelését, hogy a Lengyel Köztársaság benyújtotta volna az észrevételeit. A Bíróság elnökhelyettese e kérelemnek helyt adott, és elrendelte, hogy a Lengyel Köztársaság az ideiglenes intézkedés iránti eljárást befejező végzés kihirdetéséig hagyja abba – kivéve, ha ez veszélyt jelent a közbiztonságra – a szóban forgó erdőgazdálkodási műveleteket (2017. július 27-i Bizottság kontra Lengyelország végzés, C-441/17 R, [EU:C:2017:622](#)).

Ami az ideiglenes intézkedés iránti kérelem és a Bíróság elnöke által hivatalból alkalmazott gyorsított eljárás közötti kapcsolatot illeti, a Bíróság elnöke jelezte, hogy jóllehet a Bíróságnak folytatnia kell az ideiglenes intézkedés iránti kérelem elbírálását, ez nem változtat azon, hogy e kérelem és a gyorsított eljárás tárgya és alkalmazási feltételei nem azonosak. Márpedig ebben az esetben az ideiglenes intézkedés iránti eljárást befejező végzéstől függetlenül nyilvánvaló, hogy a gyorsított eljárás alkalmazását ezen ügy jellege indokolja (az ismertetett indokoláshoz lásd: az „1.7. A súlyos környezeti károk veszélye” című szakasz).

⁶⁵ Lásd fentebb: szintén a jelen tájékoztató „A gyorsított eljárás” című II. részének „1.7. A súlyos környezeti károk veszélye” című szakasza.

2018. november 15-i Bizottság kontra Lengyelország végzés (C-619/18, [EU:C:2018:910](#))

„Gyorsított eljárás”

A fent ismertetettek szerint⁶⁶ a Bizottság kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetet nyújtott be a Lengyel Köztársasággal szemben annak megállapítása érdekében, hogy e tagállam a Sąd Najwyższyről (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) szóló új törvény elfogadásával nem teljesítette az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből, valamint a Charta 47. cikkéből eredő kötelezettségeit. Ennek keretében a Bizottság az EUMSZ 279. cikk és a Bíróság eljárási szabályzata 160. cikkének (2) bekezdése alapján ideiglenes intézkedés iránti kérelmet terjesztett elő ideiglenes intézkedéseknek a Bíróság ügy érdemében való ítélethozataláig való elrendelése érdekében.

A Bizottság emellett a Bíróság említett eljárási szabályzata 160. cikkének (7) bekezdése alapján azt kérte, hogy a Bíróság ezen ideiglenes intézkedéseket még azelőtt rendelje el, hogy a Lengyel Köztársaság benyújtaná észrevételeit, tekintettel arra, hogy az uniós jog alkalmazásának kontextusában fennáll a hatékony bírói jogvédelem elve súlyos és helyrehozhatatlan sérülésének azonnali kockázata. A Bíróság elnökhelyettese helyt adott e kérelemnek. A Bíróság elnökhelyettese így azonnali hatállyal, az ideiglenes intézkedés iránti eljárást befejező végzés kihirdetéséig arra kötelezte a Lengyel Köztársaságot, hogy először is függessze fel a Sąd Najwyższyről (legfelsőbb bíróság) szóló törvény bizonyos rendelkezéseinek végrehajtását; másodsor tegye meg az annak biztosításához szükséges összes intézkedést, hogy a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) említett törvény által érintett bírái ugyanazon tisztségben teljesíthessenek szolgálatot, ugyanazon jogállással rendelkezzenek, ugyanazon jogok és foglalkoztatási feltételek illessék meg őket, mint amilyenekben e törvény hatálybalépésének időpontjáig részesültek; harmadszor tartózkodjon minden olyan intézkedéstől, amely a Sąd Najwyższyre (legfelsőbb bíróság) nevez ki bírakat, vagy amely e bíróság új első elnökének kinevezésére vagy az első elnök helyett az említett bíróság irányításával megbízott személy kijelölésére irányul; negyedszer havi rendszerességgel tájékoztassa a Bizottságot minden olyan intézkedésről, amelyet annak érdekében tesz, hogy eleget tegyen e végzésnek (2018. október 19-i Bizottság kontra Lengyelország végzés, C-619/18 R, [EU:C:2018:852](#)).

Ami az ideiglenes intézkedés iránti kérelem és a Bíróság elnöke által hivatalból alkalmazott gyorsított eljárás közötti kapcsolatot illeti, a Bíróság elnöke megállapította, hogy jóllehet a Bíróságnak folytatnia kell az ideiglenes intézkedés iránti kérelem elbírálását, a Bíróság elnökhelyettese a Bizottság által kért intézkedéseket fogadott el, amelyek az ideiglenes intézkedés iránti eljárást befejező végzés kihirdetéséig hatályban maradnak. Következésképpen a Bíróság elnöke rámutatott arra, hogy ha a Bíróság a

⁶⁶ Lásd fentebb: szintén a jelen tájékoztató „A gyorsított eljárás” című II. részének „1.2. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyát képező jogbizonytalanság különös súlyossága” című szakasza.

jövőbeni végzésben fenntartaná az e végzés meghozataláig elfogadott ideiglenes intézkedéseket, a Lengyel Köztársaságnak magának is érdekében állna, hogy az ebben az ügyben folyamatban lévő érdemi eljárást a legrövidebb időn belül befejezzék annak érdekében, hogy az említett intézkedéseket megszüntessék és véglegesen eldöntsék az ezen ügy által felvetett kérdéseket. Ezenfelül a Bíróság elnöke hangsúlyozta, hogy az ideiglenes intézkedés iránti kérelem és a gyorsított eljárás tárgya és alkalmazási feltételei semmiképpen sem azonosak. Márpedig ebben az esetben az ideiglenes intézkedés iránti eljárást befejező végzésben meghozott döntésektől függetlenül nyilvánvaló, hogy a gyorsított eljárás alkalmazását ezen ügy jellege indokolja (az ismertetett indokoláshoz lásd: az „1.2. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyát képező jogbizonytalanság különös súlyossága” című szakasz).

AZ EURÓPAI UNIÓ
BÍRÓSÁGA

Kutatási és Dokumentációs Igazgatóság

2024. szeptember